XXVI. évf., 199. sz. ÁRA 3 LEI SZERDA, 1940. szeptember 4.

Déli Hirlap

A bánsági magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
TIMIŞOARA
I., Bratianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos. No. 934/1938.) Telefon: 28—10.
Dr. VARNAY ELEMÉR felelős szerkesztő.

Hasznos és haszontalan ember

Az Egyesült Államokban már előkészitik a közvéleményt arra, hogy a bevándorlási törvényt jelentékenyen megszigoritják. A jövőben egészen új szempont lesz irányadó. Csak azoknak adják meg a bevándorlási jogot, akiknek átköltözését az Egyesült Államok szempontjából hasznosnak tartják. Ez a módszer teljesen szakit az eddigi tradiciókkal. Mert eddig mindenkit bebocsátottak, aki mint fogyasztó és adófizető számba jöhetett. A másik szempont az volt, hogy jelentkező új munkaerőket is be kell fogadni, hogy az amerikai munkabérek ne nőjjenek az égig. Elismerték a bevándorlásra való jogot régebben Európa tudósai, művészei és kiváló szellemiségü más egyéniségei számára is, csak 1924 óta állapitottak meg minden államra külön-külön vonatkozó szigorúbb kvótát.

Az amerikai ősi felfogással szemben legujabban azonban most teljesen megváltozott a helyzet. A bevándorlót kizárólag abból a szempontból birálják meg, vajjon miképpen és menynyiben hasznos? Ennek az elvnek megfelelően történnek meg majd az új intézkedések. A bevándorlási jog megadása annak az amerikai konzulnak hatáskörébe tartozik, akinél a bevándorló jelentkezik. A konzul e tekintetben teljhatalmu döntést gyakorol, csak az általános szempontokat illetőleg kell alkalmazkodnia a külügyi és munkaügyi minisztérium vezérelveihez. A munkaügyi minisztérium volt eddig az, amely utolsó fokon döntött, hogy megtagadható-e a vizum, vagy nem. A jövőben ebben a kérdésben az igazságügyminisztérium hozza meg a végső döntést. A munkanélküliség készteti Amerikát elsősorban erre a lépésre, de egyéb aggodalmak is.

Az utolsó tiz esztendő folyamán a szakszervezetek hatalma jelentősen megnövekedett. A szakszervezetek érdeke ellenkezik a termelők érdekeivel és ez magyarázza meg, hogy mig azelőtt a bevándorló szaporitotta a munkáskezek számát, ma a bevándorlás csak a munkanélküliséget növeli. Igy a hajdan bevándorlásra alkalmas hatalmas földnek most az a törekvése, hogy ezt a mozgalmat a lehető legerősebben elszigetelje. Amerika gazdasági klimája tehát megváltozott. Igy egyre sulyosabb lesz a már úgyis határtalan nehézségeket rejtő kivándorlási probléma. Amerikának nem kellenek többé kivándorlók. Illetőleg csak nagyon kevesek, akiknek munkás közreműködéséből feltétlen haszonnal számolhat. Mi ebből a tanulság? Hogy a tengerentúli álomország, már nem a kiaknázhatatlan gazdagság, a korlátlan lehetőségek földje. Európa népeinek tehát itt kell életfeltételeiket megteremteniök, vagy más világrészeken kell boldogulását keresniök, nem pedig Amerikában. De hogy hol keresse és hol találja azt meg, az korunk legnagyobb problémája.

Probléma ez, pedig tulajdonképen nem is volna ily kérdésnek helye. Hát van-e ember, aki ne lehetne hasznos, akinek agya vagy karja nem kellene, mikor egy új világrendet kell felépiteni? Van-e felesleges ember, mikor a háborúk rettenetes pusztitásai után ujból kell épiteni és eltakaritani a romokat? Hát akad egy ember is, aki nélkülözhető, midőn a technika vivmányai lehetővé teszik, hogy édenkertek virágozzanak ki a legmostohább földterületeken is? Ma, amikor már minden gondolatok uralkodója lett a közösségi eszme, tulhaladt álláspont és ósdi a hasznos és haszontalan ember megkülönböztetése. Mindenkit, aki él és mozog, hasznossá lehet tenni. Mindenkinek joga van a munkára és az életre. De a nagy közös életnek is joga van arra, hogy minden egyedét beállitsa a szebb jövendőért folytatott munkaküzdelem csatasorába.

Európában legalább is nem lehet haszontalan ember, csak hasznos. Ezt a gondolatot kell felirni új Európa zászlajára. S ha ez a gondolat megvalósul, úgy régi Európa helyébe olyan világ épül, amely ismét méltó lesz arra, hogy régi nagy kulturája alapján világosságot szórjon és vezessen ezután is, mint ahogy kétezer éven át

Pop Valér rádióbeszédben adott tájékoztatot, hogy miért kényszerültek elfogadni a bécsi döntőbiróság határozatát

Romániának a béke vagy a kilátástalan háboru között kellett választania. A bucurestii sajtó nagy cikkekben foglalkozik a bécsi döntés következményeivel

Pop Valér dr. meghatalmazott miniszter, Románia turnu-severini és bécsi főmegbizottja, aki a teljhatalommal felruházott Manoilescu Mihail külügyminiszterrel a bécsi döntőbirósági határozatot átvette,

vasárnap este a bucurestii rádióban a következő beszédet mondotta:

— Mélyen meghatva és a fájdalomtól lesujtva fordulok az összes, de legfőképpen erdélyi román testvéreimhez, hogy elmondjam nekik az elmult hetek történetét, illetve mindabból azt, amit el lehet és el is kell mondani.

Románia képviselőjeként és főmegbizottjaként Turnu-Severinben, a hagyományos román öntudattal, nemzeti büszkeséggel és elszántsággal álltam ellent azoknak az óriási területi követeléseknek, amelyeket a magyar bizottság előterjesztett. Magyarország

Fogaras, Szeben, Alsó-Fehér, Hunyad és a Bánság egyes jelentéktelen részeinek kivételével egészen a Marosig Aradtól délre a Maros két fontos hidfőjével együtt — tehát Erdélynek több, mint kétharmadrészét kivánta.

Ez a területi igény 69.000 négyzetkilométert tett ki, amely 3,200.000 vérszerinti románt foglal magában. Az első pillanattól kezdve nemcsak egy nyilt „non possumus"-t szegeztem e kivánságok elé, hanem kijelentettem, hogy amíg egyetlen román, amíg román nemzeti öntudat és tárgyilagos igazság létezik a világon, mi

a magyar igényeknek ilyen területi követelésekkel kapcsolatos teljesitését nem hagyhatjuk jóvá.

Románia elismerte, hogy a történelmi határoknak, amelyek a jövőben a két országot elválasztják, olyanoknak kell lenniök, amelyek lehetővé teszik, hogy Romániában románok és csak kizárólag románok legyenek, mint ahogy egy homogén Magyarországban kizárólag magyarok éljenek. Kijelentettem Románia nevében Turnu-Severinben, hogy mi Magyarországgal ezt a problémát készek vagyunk megértően letárgyalni és megoldani, ha Magyarország ezt az etnikai elvet elfogadja és a területi revizióra vonatkozó lehetetlen kiélezett igényeit feladja. A román álláspont méltó volt egy olyan nagymultú nemzet öntudatához, amely nemzeti és politikai egységének megteremtéséért ezer esztendős szenvedésen keresztül olyan nagyarányu és olyan súlyos áldozatokat hozott. Magyarország befejezte a tanácskozásokat Turnu-Severinben úgy, hogy

Románia ennek ellenére sem változtatta meg álláspontját a területi kérdésben.

Néhány nap mulva a tengelyhatalmak külügyminiszterei részéről meghivást kaptunk Bécsbe, hogy ott

okmányszerűen támasszuk alá a román álláspontot.

Nem tudom leírni, mekkora elfogódottsággal hordtam össze alig 2o óra leforgása alatt azt a hatalmas bizonyitékanyagot és mennyi reményt fűztem ezekhez az előmunkálatokhoz, hogy Bécsben ugyanazzal az elszánt, dacos és szent nemzeti hittel képviseljem a román igazságot. Külön elégtételemül szolgált, hogy ez a bizonyítás ez alkalommal nemcsak Turnu-Severinben, hanem a tengelyhatalmak, sőt az egész világ előtt történik meg és bizonyíték formájában az első harsány, reális felelet lesz arra a 22 esztendő óta Magyarország részéről mesterséges történelmi adatokkal világszerte hirdetett és folytatott propagandára, amely a mi igazságunk ellen irányul.

Azt reméltem, hogy most adom meg mindenre a végső és ellentmondást nem tűrő feleletet egyszersmindenkorra, de minden reményünk önmagába omlott össze.

„Csak megfigyelőként kezeltek Bécsben"

Bécsben a dolgok lényegesen másképpen alakultak...

Románia második főmegbizottjaként érkeztem az Ostmark fővárosába, de

ott csak megfigyelőként vettek rólam tudomást.

Egyetlen lehetőségem sem volt megbizotti minőségemben a román álláspont megvilágitása érdekében harcolni, mert Bécsben Romániát két alternativa elé állitották:

— Vagy elfogadjuk a feltételt, hogy döntőbiróság ítélkezik a kérdésben, vagy nem fogadjuk el...

És ha az ország most megkérdezné tőlem, hogy miben állott a választás a lehetőségek között, csak azt felelhetem: hogy

a lét, vagy nemlét kérdése között kellett választanunk.

A mérleg egyik serpenyőjében az etnikai elv feladása, területi igényekkel fellépő magyar ál-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

láspont elismerése és az új román határ garantálása állott, — a másik mérleg-serpenyőben csak egy óriási harc mutatkozott... Egy harc, — nem életre-halálra, hanem csak — halálra.

Bármilyen ellenállás áldozatkész népünknek hősies kétségbeesésében való háborúba indulása óriási fenyegetések tömegével szemben a román állam teljes összeomlásához vezetett volna.

Megsemmisült volna népünk és népi életünk szerves összefüggése, az a népi organizmus, amely létalapja és újjászületési zálogа egy lélekben még lesújtottságában is egységes és jövőjéért aggódó nemzetnek.

„Egyetlen román sem tehetett volna mást"

Milyen választásunk lehetett, ha ilyen alternatíva elé állítottak bennünket?... Erre a kérdésre is felelek: Ha nem lettem volna Románia képviselője és nem az állam nevében írtam volna személyesen alá ezeket a határozatokat, teljes erkölcsi felelősségem tudatában kötelességemnek tartom kijelenteni a történelem előtt, hogy nem tehettem volna másként és

egyetlen román sem tehetett volna másként.

Nem bujok a főmegbízotti szerep mögé és megmondom: mindazok alapján, amit láttam, láthattam és tudomásul vehettem a bécsi tárgyalásokon, hogy

ha az én kezemben lett volna a román állam sorsa e két alternatívával szemben a jelen körülmények között, én is így határoztam volna még akkor is, hogyha tudom, hogy ez az elhatározásom az életembe kerül. Többet mondok! Ha önök ott lettek volna, nem tehettek volna másként, mint ahogyan mi tettük.

Erdély szent földjéből 42.000 négyzetkilométer és a román nemzetből 1,200.000 vérszerinti román lelket veszítettünk el. A pillanat nem alkalmas annak a kérdésnek feltevésére, hogy vajjon nem lehetett-e volna a román sorsot ezekben a súlyos pillanatokban másként irányítani? Ez a pillanat nem alkalmas rá, de

eljön a megfelelő óra a dolgok megismertetésére, a huszonkét esztendős hibák felsorolására és minden részletkörülmény felfedésére.

ROMÁNIÁNAK VÁLASZTANIA KELLETT A LÉT, VAGY NEMLÉT KÖZÖTT

— A pénteken éjszaka megtartott koronatanács határozata, amely elfogadta a bécsi döntőbíróság ítéletét,

kivételesen nehéz körülmények között született meg.

A bécsi értekezlet, amelyet a délkeleti békében érdekelt Németország és Olaszország kezdeményezett, olyan körülmények között zajlott le, hogy

Romániának választania kellett az állam politikai létezésének megmentése és eltűnése között.

Miután ellenségeink háborúval fenyegetőztek és a tengelyhatalmak külügyminiszterei csak két napig időzhettek Bécsben, ennek következtében Romániának a rendelkezésre álló legrövidebb időn belül határoznia kellett.

A döntőbírósági ítélet elfogadása fejében — ami a tengelyhatalmak kezébe szolgáltatta a román-magyar vita eldöntését — Románia megkapta Németország és Olaszország határozott biztosítékát, amely valamennyi szomszédunkkal szemben érvényes.

ROMÁNIA TELJESEN ELSZIGETELVE ÁLL ELLENSÉGEI KÖZÖTT

A koronatanács az összes lehetőségeket felülvizsgálva, arra a meggyőződésre jutott, hogy

a legkedvezőbb megoldás a tengely döntőbíróságának elfogadása, miután Románia jelenleg teljesen elszigetelten áll ellenségei között.

Az a rendszer, amelynek alapja a demokrácia külpolitikája, összeomlott egész Európában.

Ilyen körülmények között az egyetlen bölcs megoldás az volt, hogy a tengely politikájához csatlakozzunk és

elfogadjuk az összes következményeket, melyek az ügyek új állásából származnak, azokat a következményeket, amelyeknél kedvezőbbek most nem léteznek.

Veszteségeink ismét megrendítően fájdalmasak, de

a biztosíték, amelyet ezeknek fejében kaptunk, vitális jelentőségű a román állam léte szempontjából, azokban a pillanatokban, amikor annyi más állam úgy eltűnik, mintha nem is létezett volna.

Ennek a biztosítéknak a jóvoltából — amely biztosítja határainkat —

Románia ismét normális életet élhet és hozzákezdhet a leszereléshez.

Bármilyen fájdalmas is legyen számunkra a döntőbíráskodás eredménye, ebben a döntő pillanatban elsősorban is állami létünk megőrzése és a Trón körüli egyöntetű összetartás a fontos, amely nélkül nem létezik remény a jövőben.

„DOLGOZNUNK KELL A MEGKISSEBBEDETT ROMÁNIÁBAN"

E pillanattól esküt kell tennünk arra, hogy nem vezet bennünket más, csak kizárólag saját érdekeink. A szent egoizmus, amely egy állam biztos jövőjét megalapozza.

Csorogjanak könnyeink mindkét orcánkon végig, lelkünk fájdalma hasítson belénk, de

a legelső pillanattól kezdve kezdjük meg az építő és a szüntelenül építő munkát.

Dolgoznunk kell egy olyan kisebb Romániában, amely nem igazi nemzeti ideálunk, de amely sokkal nagyobb, mint volt 1916-ban, amikor valamennyi román felszabadításáért indultunk háborúba. Országunk területének integritását és sérthetetlenségét Németország és Olaszország biztosítják. Mindannyiunknak éreznünk kell azt az elszakíthatatlan együttérzést, mely vérszerinti románok között a szívek lüktetésében, a közös imádságban, a mi zengő román nyelvünkben, hagyományainkban és nemzeti öntudatunkban — határon innen és határon túl — fennáll — és fenn fog állani. Mindannyian viseljük népi multunk és nemzeti hagyományunkkal szemben a történelmi felelősséget, mindannyiunknak

kitárt lélekkel őrizni, ápolni, tisztelni és óvni kell a nemzeti hagyományokat, mint szent egységünk alappilléreit. Isten bennünket úgy segéljen!

Miért kellett elfogadni a döntőbirói itéletet? Hivatalos magyarázat

A fővárosi lapok egyelőre még nem fűznek megjegyzéseket a bécsi döntőbírósági döntéshez, csupán az erre vonatkozó jelentések közlésére szorítkoznak. A „Romania" című lap első oldalának vezető helyén Őfelsége Carol király szavait idézi:

„Olyan nemzet vagyunk, amely a megpróbáltatás nehéz pillanataiban mindig emberfeletti ellenállásról és erőről szolgáltattunk tanubizonyságot".

A koronatanács határozatát közlő cikk címe:

Veszteségeink ismét megrendítően fájdalmasak, de a Németország és Olaszország által az új határainkra vonatkozólag nyújtott biztosíték lehetőséget szolgáltat a belső normális élet felvételére".

A többi lap hasonlóan foglalkozik a bécsi eseménnyel, azonkívül közli a Rador távirati iroda hivatalos közleményét, amely azokkal az indokokkal foglalkozik, amelyek Erdély egy részének visszaadására vezettek. Ez a körülmény a következőket mondja:

A bányavidék nagyrésze Romániának jutott

Az „Evenimentul" ismerteti a „Deutsche Allgemeine Zeitung" cikkét, amely a bécsi döntés gazdasági következményeivel foglalkozik. A német lap cikkírója megállapítja, hogy a határok megváltozása semmi döntő változást sem hoz a román gazdasági helyzetben és nem okoz érzékeny károkat az ország gazdasági életében.

Az a nagy földterület, amelyet Románia kénytelen Magyarországnak átengedni, nagyobbára erdőségekből áll és bányászati kiaknázása viszonylag csekély.

Az erdőségek nagy fontosságot jelentenek Magyarország számára, amely eddig fában behozatalra szorult. Az erdőkkel együtt néhány kolozsvár-környéki jelentősebb faipari üzem is Magyarország birtokába kerül, aminek következtében Románia kénytelen lemondani fakivitele egy részéről. Tekintettel arra, hogy

a legtöbb bánya Erdély déli részében van,

Magyarországhoz csak kevés bánya kerül. Románia elveszít néhány földgázforrást, valamint több ólom-, réz- és ónbányát, aminek következtében rézben valószínűleg behozatalra szorul. A román vegyiipar Kolozsvár közelében működő üzemei szintén Magyarországhoz kerülnek, de a bányák és a nagyipari vállalatok nagy része Romániában marad. Így

Románia megtartja vasércbányáit, aranybányáit, szénbányáit, kőolajforrásait és bauxittelepeit, amelyek legnagyobbak a világon és hozzávetőlegesen 12 millió tonnányi bauxitot rejtenek magukban.

Hasonlóképpen Romániában maradnak a nehézipari üzemek is.

Az angol rádió mást mond a románoknak és mást a magyaroknak

Őszintén fáj-e Angliának Románia mostani sorsa?

— kérdezi a Porunca Vremii

Bucurestiből jelentik: A Porunca Vremii c. tengelybarát lap erélyesen visszautasítja az angol rádió románnyelvű izgató propagandáját. A román lap ezeket írja:

Néhány nap óta a londoni rádióleadó román nyelvű adásában rendkívül figyelmes velünk szemben. Nagyon szívén viseli a megnagyobbodott Románia sorsát, bár ezt sohasem tette, mikor hatalmas volt és valóban használhatott volna. A bemondón kívül este egy fiatal leány is beszélt, aki galiciai dialektusban

felhívást intézett az ország ifjúságához,

hogy fogjon fegyvert és védje meg az országot a szomszédok területi igényeivel szemben és főleg arra ügyeljen,

nehogy Németország gazdasági igájába kerüljünk,

mert ez összes gazdasági kincseinek kiaknázását s

politikai függetlenségünk megszorítását jelentené.

A haza, melynek sorsát panaszolja a „fiatal román leány", felhívást intézett az ifjú nemzedékhez, hogy inkább haljon meg, de ne viselje el az önként adott területi engedménnyel járó erkölcsi vereséget.

„ROMÁNIA MÁR NEM AZ, AMI VOLT"

Románia bátran néz szembe a számára tartogatott megpróbáltatásokkal. Tudja, hogy csak saját erejéből győzheti le ezeket. Visszautasít tehát minden „rokonszenv" nyilatkozatot.

Romániának nincs szüksége London felhívásaira

főleg olyan irányban, hogy hazafiasságát hangoztassa. Románia elkövette azt a tévedést, hogy az angol garanciát elfogadta és Lengyelország katasztrófájára, Franciaország pusztulására, Beszarábia elfoglalására volt szükség, hogy tisztában legyünk, mennyire veszélyes az angol gyámság. Ma ismét megkisérli, hogy úgy tüntesse fel, mintha előretolt őrsei lennénk Délkelet-Európában. Mindig cselszövésekkel dolgozott, hogy az úgynevezett európai egyensúlyt fenntartsa. Teljesen tiszta Románia magatartása: A régi szövetségi rendszert elhagyva, nemcsak külpolitikai, de belpolitikai téren is a tengelyhez közeledett. Mi köthet még Angliához? Semmi.

Románia nem akar az angolok játékszere lenni,

mert tudja, hogy ebből nem lesz semmi haszna. Hagyjanak békét nekünk és főleg szüntessék meg a földalatti tevékenységet. Románia már nem az, ami volt. Anglia sem más ma már, mint agyaglábú óriás.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A révészháznál

Irta: NAGY MIKLÓS

A nap már jó órája eltűnt. Az ittmaradt világosságot átpermetezte a homály. Csak a folyóban maradt belőle valami, ami föl-föl csillant egy-két nyugtalan hullám lapján. A túlsó parton összefonódtak a bokrok. A látóhatár széle a bokrok mögé érkezett.

A folyó gyorsabban, de egyenletesen áramlik. Dagadó tavaszi vizeket hoz a hegyekből. A lehajló ágakat súrolja és egymáshoz ütögeti.

A révész a házikó előtt ül és belegondolkozik pipája füstjébe. Pár lépésre alantabb a csöndes kanyarnál a szigeti kerülő a hálót mártogatja. A révész oda se néz. Tudja, hogy a kerülő ma nem fog halat. A kerülő is sejti, de nem nagyon bánja. Tulajdonképpen únja magát a szigeten. Ott a kutyáján kívül élő teremtés nem létezik. Itt legalább elbeszélgethet a révésszel.

A falu felől a bőgő brummogása hallatszik. Az ucca sötétjéből jókedvű messze rikkantás. A kerülő még egyszer leereszti a hálót, de nem is figyel oda. A falu felé fordítja a fejét. Csak a kis pulikutyája nézi érdeklődéssel, mi ingatja a vízben a hálórudat. A kutya feszülten áll, mert gazdája a hálót húzza. Nincs benne semmi. A kerülő megrázza a rudat. A vízcsöppek egyszerre perdülnek vissza a folyóba. A hálót összehajtja, a rúd körül csavarja és kapaszkodik a révházhoz.

— Sose pusztul ki a jókedv a világból, — int a falu felé.

— Nem bizon, míg a bölcsőből emberféle bujik a földre.

— Ki a csiholója?

— A Csontos-fiú lagzija van a Pósa Marival.

— Hát nem a Péderi-iánnyal? — tágul a szeme a kerülőnek.

— Azzal van a lagzi, akit a pap összead. Már pedig ezeknek a kezét kötötte össze.

A kerülő a fejét csóválja. Ő a szigeten él. Se felesége, senkije. Nincs, aki híreket tarisznyázzék. Elmaradt a világtól.

— Ezt se hittem vóna. Az a fiú meg a lány mást se früstököltek a tavaly, mint egymás nézését.

— Nem is rajtuk múlott. Az öregek különböztek össze.

A kerülőnek ez a hír jólesik. Tavalyelőtt ez a két szóvivő gazda, Csontos és Péderi dobatták ki a községi szolgálatból. Akkor fogadta meg a szigetre a bérlő félkonvencióval.

— No, a két Isten-büszkéje összerugtak! És mibül a veszedelem?

— Mibül lehet? A baj, a szegénység, a váltó. Péderi rosszul számított. Ő már az idén a banknak arat. Ingó cölöphöz nem szoktak csónakot kötni.

— Igy van a, ha a paraszt urizál. Mert ő a szolgabíróval is parolázott. Kellett neki a tornácos kőház, meg a vasalt pádimentom ebben az inséges világban. Nem kár érte. Gőgös ember volt, amióta az eszit tudja.

A kerülő üres pipáját lógatta, ütögette a térde fejéhez. A révész észrevette, de nem látta meg. Adott ő már abba a pipába kölcsöndohányt, de csak a füstjét kapta vissza. A muzsikaszó hol erősbödött, hol gyöngült. A kerülő gondolatai a zenére csak visszatértek az esethez.

— A jányt sajnálom. Szép volt, jó volt. A falu szógája vótam. Láttam. Úgy még anyajánya nem repesett emberfiáért. Biztos eleészti magát.

— Dehogy is emészti! Hónap lesz a kézfogója Rakacz Bertivel.

A kerülő a révész arcát nézte. Tréfából mondja-e, vagy komolyan.

— Hát hitvány ember az a Péderi. Se istene, se jánya, csak az a kemény nyaka.

A révész nem felel. Ma hallgató kedvében van. A hidat nézi, amit a hold fonogatott ki a víz szintjén. Vagy harminc lépésre zörgés zaja hallik. Odafigyelnek. Találgatják, ember-e, vagy sikló csúszik a töredék közt. Csiba te! — Itt maradj — és a kerülő üstökénél fogva maga mellé teszi a pulit.

Az ösvénynél a fűzfák alatt egy leány áll. Erősen dolgozik a keble. Hátranéz, mintha kergették volna. A szemében keserűség, harag, vagy kétségbeesés. Szája félig nyitva. A vizet nézi tébolyult tekintettel. Szép arca eltorzulva, mint akiből a sírás nem tud előtörni. A zene brummogása mintha a homlokát ütögetné. És csak a vizet nézi eszelősen.

A kerülő a szigeti sok csönd után ki akarja magát beszélni. Látszik, hogy sok ideje van a gondolkodásra:

— Egy fán két harkály is el tud kopácsolni békességben és két ember nem tud meglenni egy fedél alatt. Mitül van a? Hogy két madár egyetlen pittyegéssel jobban megérti egymást, mint az ember a sok szóbul. Akinek több esze van, az meg jobban összezavarja maga körül a világot.

A révész az eget figyeli:

— Vadlibák sírnak. Megállapodik az idő.

A leány válla megreszket az írtózattól. Leül. Nagykendője lecsúszik a hajáról, ami kékesfekete fényben szívja a holdfényt. Feje előrehajol. A nagykendő szélét arca elé veszi és belesír keserves, felcsukló zokogással.

A vadludak a sziget felett húznak észak felé. Különös hangjukon kiáltoznak az éjszakába. A leány leereszti a nagykendőt. Keze csüggedten pihen mellette. Arca ellágyul valami szép, emberfölötti szomorúságban. A faluban a zene elhallgatott. A legények dalolása erősbödik az uccán. Szünet van. Készülnek a menyegzős házban a vacsorához. A fiatal pár az asztalfőre fog ülni. Egyetlen tányért tesznek a pár elé, mert most már egy lesz az életük. Ragyogó arccal hozza a vőfély a leveses tálat és rigmusos felköszöntőt mond melléje.

A leány összerázkódik. Megsímítja a haját és keze ottmarad forró homlokán. Valahova a messze időbe néz vissza. Az első kézfogásra, az első lágy, odaadó ölelésre, szavakra, kedves, kérő, suttogó szavakra, amikre ő igent mondott. Akkor is reszketett, mint most, amint a folyó örvénye kavarog, suttog mellette. Cipőjét kezdi levetni. Harisnyáját húzza, mintha valaki beszélne hozzá, parancsolna neki. Feláll. Lábai fehérlenek a hodfényben.

Levette válláról a nyakkendőt és megcsókolta. Talán anyjára gondolt, akinek a kezébe adják holnap. Leoldozta hajáit és megcsókolta. Saját magától búcsúzott, a fiatal életétől, amitől szebbet várt, — a hajától, ami úszni fog utána.

Letérdelt a nagykendőre. Lábait maga alá húzta. Reszketett és imádkozott, vagy összeviszsza beszélt. Összehúzódott kicsinykének, mint gyermekkorában, ha nagyon fáradt volt.

Atán csúszott a vízhez, mint akit erőszakkal húznak valahova.

A víz széléhez érve lassan lépegetett. Térdig ért a víz. Két fűzfagallyat fogott össze a balkezével. Jobb kezével a ruháját fogta le szégyenlősen, amit a víz sodorni kezdett. Nem mert tovább haladni. Fejét a falu felé fordította. Az egyik gally recsegett, letört. Úszni kezdett az örvényhez. Az örvény megforgatta kétszer és sodorta a folyó közepére.

A faluból pisztolylövés csattant az estébe. A második vőfély jelenti ezzel a falunak, hogy megkezdődött a menyegzői vacsora.

És ebben a pillanatban megszólalt a harang Ürangyalára. A leány jobbkeze homloka felé nyúl keresztvetésre. Borzongva siet ki a vízből. Az arcán gyermekfélelem, mint akit csínyen kaptak rajta. Fölkapja cipőjét, kendőjét és szalad a falu felé, a harangszó felé. Az elszabadult fűzfaág pedig verni kezdi a vizet először erősen, mintha haragudnék a folyóra — aztán mintha valaki félálomban lengetné, mutogatna valamerre a titokzatos messzeségbe.

A kis kutya éles fülei meghallották a szaladás zaját. Fölpattan és izgatottan iramodik a siető léptek után. Éles puli hangján csahol egy menekülő életet.

Bucurestii nagyvállalat

keres gépész-mechanikust azonnali belépésre

Bizonyitvánnyal és fényképpel ellátott ajánlat Walter Thompson Company Bucuresti, Dionisie 65 cimre küldendő.

Erélyes intézkedések a tüntetések megakadályozására

A bucurestii rádióállomás jelenti: Popescu David tábornok, belügyminiszter, szeptember elsejei keltezéssel a következő rendeletet bocsátotta ki:

Az ország közvéleménye három napon át a legméltóságteljesebb öntudattal viselte a bécsi döntés következtében ránkszakadt sulyos fájdalmat. Megilletődött lélekkel láttuk és figyeltük népünk e hagyományos józanságából és öntudatából fakadó magatartást, főként pedig erdélyi testvéreink fájdalmát, amely az elképzelhető legnagyobb fájdalom. Az utolsó pillanatban arról értesülök, hogy komolyságukat és nemzeti öntudatuk méltóságát vesztett és azt félretevő személyek lelkiismeretlenül és felelőtlenül tüntetésekre használják fel ezt a fájdalmat. Elhatároztam tehát, hogy mától kezdve megtiltok minden nyilvános gyűlést és akik ilyenek megtartását a lelkek és a hangulat felizgatása céljából megkísérelnék, azok az érvényben lévő törvények teljes szigorával találják magukat szemben.

Kedd estig bezárólag tilos minden nyilvános előadás és zene

A Rador közli a belügyminiszter következő rendeletét: Szeptember 1-től bezárólag 3-ig tilos a nyilvános helyiségekben mindennemű előadás, látványosság, tánc, sportmutatvány és mindennemű zene. Ezen idő alatt tilos a rádiózene is. Tilosak a családi mulatságok, az esketések és keresztelések alkalmával rendezni szokott vigadozások is. Ez a rendelkezés az egész országra vonatkozik. Ugyanakkor közli a belügyminiszteri rendelet, hogy a nyilvános helyiségek záróráját továbbra is, mint eddig éjfélutáni egy órában állapítja meg.

A közeljövőben megtörténik Déldobrudzsa átadása

Belgrádi hivatalos jelentés szerint Pomenoff bolgár főmegbízott Szófiából visszautazott Craiovába. Beavatott bolgár hivatalos körök szerint, már kizárólag csak Déldobrudzsa megszállásának határidejét és különböző időpontjait kell meghatározni. Annyi máris kiszívárgott a megállapodásokból, hogy a balcic-i királyi kastély — amelynek kápolnájában Mária királynő szíve van eltemetve — területenkívüliséget fog kapni.

Ugyancsak megegyezés jött létre a tekintetben is, hogy

a Silistra-Constanta közötti vasútvonalat mindaddig használhatja, Románia, amíg a Bucuresti-Constanta közötti új vasútvonal kiépül.

A román-bolgár megállapodás szerint a bolgár-román, illetve román-bolgár lakosságcsere Déldobrudzsából Északdobrudzsába, illetve viszont, kötelező lesz. Románia más részeiben lakó bolrok nem tartoznak átköltözni.

CAPITOL MA APOLLO

ÖRDÖG ÉS FRUSKA

Egy film tele szentimentális és drámai cselekménnyel. A főszerepekben: Priscilla, Rosemary és Lola Lane, Gale Page, John Grafield
Rendezte: Kertész Mihály

ELSŐ KALAND

Susanne Kerckhoff ismert regénye nyomán. A főszerepekben: Ilse Werner, Johannes Riemann

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Németországi levél:

A „szárnyas ördögök" főiskolája

Fogócska a levegőben
„Magasabb kiképzés" — a magasban.

Az Ostmark egyik nagy városa mellett áll az a nevezetes iskola, amelynek 1938 májusában helyezték el az alapkövét.

A német repülők felsőbb iskolája.

Az első kapavágást Hermann Göring tette.

Egy ujságíró, aki engedéllyel ellátogathatott az iskolába és ott végig nézhette a kiképzés menetét, a NWT-ban a következőket írja:

BARÁTKOZÁS A GÉPEKKEL

A főiskolába csak azok a repülők jelentkezhetnek, akik már elsajátították a repülés tudományát.

Itt a magasbb kiképzést szerzik meg.

Azokat az ismereteket, amelyek ezt a német fegyvernemet oly rettegett ellenfellé teszik.

A repülő-növendék először is megtanulja azt, hogy

minden körülmények között ura tudjon maradni gépének.

Akár esik, akár tombol a szél, akár perzselően süt a nap, vagy kemény hideg fagyasztja meg még a lélegzetet is, a növendéknek repülnie kell.

Azután következik a „barátkozás a gépekkel". Ez azt jelenti, hogy

az iskola növendékeinek a legkülönbözőbb gépekre kell ülniök.

Most vadászrepülőgépen üldözi több, mint százkilométeres gyorsaságülönbséggel a bombavető harci gépet, a következő alkalommal pedig ő az üldözött és géppuskatűzzel kell az „ellenséget" harcképtelenné tennie.

Minél izgalmasabb a levegőben a „fogócska", annál nagyobb az elismerés, amely „a harc" után következik.

Ilyenkor természetesen a szárazföldi elhárító ütegek is éppen úgy dolgoznak, mintha nem is gyakorlatról, hanem komoly harcról volna szó.

GÉPFEGYVERKEZELÉS

Az iskola parancsnoksága megengedte az ujságírónak, hogy néhány kérdést intézhessen a tanulókhoz. Sorra megkérdezte őket, hogy

a polgári életben mi volt a foglalkozásuk?

Nagy meglepetéssel hallotta, hogy az egyik molnár, a másik lakatos, a harmadik hentes, a negyedik falusi gazda és így tovább. Ezek az emberek néhány havi oktatás után a legkomolyabb szakértelemmel beszélnek a szögmérőről, a sebesség- és magasságmérőről, a különféle táblázatokról, szóval mindenről, amit elméletileg tudniok kell.

A repülőknek természetesen

a gépfegyverhez is kitűnően kell érteniök.

Hamarosan kap is a növendék gépfegyvert, a célt is megmutatják neki, csakhogy, amikor célozni akar, a lába alatt inogni kezd a padló, amelyen térdel. Ugyanazokat a lengéseket végzi, mint a gép a levegőben.

Az ujságíró bámul az ügyességen és amikor megkérdezi: hogyan lehet oly rövid idő alatt ilyen eredményt elérni, az oktató tanár mosolyogva jegyzi meg: a titok megoldása egyszerű.

Az oktatás, a kiképzés egyénenkint történik.

Először jön az egyénenkénti tanulás, begyakorlás; azután, ha már minden megy, mint a karikacsapás, akkor következik a gép személyzetének összeállítása és az együttes kiképzés.

A BAJTÁRSI SZELLEM KIFEJLESZTÉSE

Eddig külön-külön tanult a pilóta, a bombavető, a gépfegyver kezelő, a rádiós. Azután összeállítják a gép teljes személyzetét. Mindenki végzi a maga feladatát.

Mindenki a legjobbat, a legkifogástalanabbat akarja nyújtani, nehogy az ő mulasztása miatt valamelyik bajtársa munkáját megzavarja, kétségessé, vagy esetleg lehetetlenné tegye.

Ez kifejleszti a bajtársi együttérzést. Mindenki teljes figyelemmel végezheti a saját munkáját, mert megvan a szilárd meggyőződése, hogy bajtársa, aki mellette ül, a maga dolgát ugyancsak a legteljesebb figyelemmel látja el. Ez a bizalom biztosítja a legteljesebb összmunkát.

A technikai személyzet a légi fegyvernem mérnökeinek vezetése alatt dolgozik. És ha a felszerelés alkalmával a lövegek kezelője azt jelenti, hogy

a „bombák ülnek",

akkor biztos lehet a gép bombavetője, hogy a lövedék sehol meg nem fog akadni, hogy a fogantyú rántására kellő időben pontosan lefelé zuhan.

A „BETEG-OSZTÁLYON"

Az ujságíró ezután as iskola egyik távolabbi részén levő épületbe ment. Arra a kérdésére, hogy ott mit fog látni, a parancsnok mosolyogva jegyezte meg:

— Betegeket!

— Növendékeket?

— Nem. Gépeket.

A nagy csarnokban egész sereg gép „pihent". Ezek voltak a betegek. Nagy sürgés-forgás volt a betegek körül. Nyitogatták, csukogatták, kerekeit, csavarjait vizsgálgatták, kopogtatták.

— Ezek a levegőben lettek rosszul? — kérdezte az ujságíró.

— Esetleg igen. De vannak olyanok is, akiket szándékosan mi tettünk betegekké. Hadd tanuljanak a doktorok.

— És kik az orvosok?

— Természetesen az iskola hallgatói. A legrejtettebb hibákat is meg kell találniok és tudniok kell a módját — ha csak lehet — hogy

a levegőben, repülés közben „be tudják adni az orvosságot".

Elvégre, ahol mintegy tizennégy kilométer hosszú villamos vezeték, mintegy ötven különböző műszer van, ott könnyen történhetik valami baj. Szükséges, hogy az orvos is kéznél legyen.

AZ EJTŐERNYŐSÖK

Külön osztály. Az ejtőernyők kezelését tanulják itt a pilóta-jelöltek. A parancsnok utasítására be is mutatják tudományukat.

Mert az valóban tudomány, hogy miként lehet tizennégy négyzetméter nagyságú selymet úgy összehajtani, hogy az egy kis kézitáska nagyságú tartóba beleférjen.

Mielőtt azonban ez megtörténik, alaposan megvizsgálják, hogy a varrás valahol nem lazult-e meg, nincs-e valahol szakadás, vagy feslés és hogy a tartókötelek hibátlanok-e?

Huszonnégy ilyen tartókötél van. Mindegyiknek 150 kilogramm a teherbíró képessége.

Ha az ejtőernyő kezelője ráírta nevét a kis kartonlapra és melléje a megjegyzést: „Felülvizsgálva, Kifogástlan" — akkor a gép személyzete a végső szükségben egész nyugodtan reábízhatja az életét. Biztosra veheti, hogy az jól fog működni.

MUNKA UTÁN

Mikor az ujságíró este búcsúzni akart, a parancsnok meghívta vacsorára. A nagy terembe mentek, amely az egyik melléképületben volt. És amíg kedélyesen beszélgetve, tréfálkozva esznek, isznak, a terembe behallatszik a motorok zúgása, a kalapácsok dübörgése.

— Nemcsak nappal vannak légi csaták, hanem este, sőt éjjel is.

Most indul néhány gép éjjeli gyakorlatra

és néhány most tér vissza — mondja a parancsnok.

Az ujságíró megjegyezte:

— Most már sok mindent megértek. Most már látom, hogy mi a német repülők fölényének a titka. A bajtársi szeretet, a bajtársi megbecsülés, a közös munka. Csak így érdemelhetik ki a „szárnyas ördögök" megtisztelő nevet.

A parancsnok helyeslőleg bólintott.

LÁTOGASSA MEG
Budapestet
a Duna királynőjét
a gyönyörű fekvésű fürdővárost
Felvilágosítással szolgál:
Budapest Székesfőváros
Idegenforgalmi Hivatala
Budapest, V., Deák Ferenc-u. 2.
Telefon: 181-213, vagy 181-349

A legelső buvárnaszád segitségével akarták Napoleont Szent Ilona szigetéről megszöktetni

Körülbelül 120 éve annak, hogy Napoleon, Franciaország császárja és Európa rettegett zsarnoka, véglegesen lemondott trónjáról s örökre Szt. Ilona szigetére száműzték. Az egész világ fellélegzett erre a hírre, mert remélte, hogy egy második szökési kísérlet, mint az 1815 évi Elba szigetéről, nem fog ennek a hatalmas zseninek sikerülni.

Napoleon barátainak száma ennek ellenére meglehetősen nagy volt, ezek mindig remélték, hogy sikerül majd őt az angol fogságból kimenteni. Barátai persze abból a táborból sorakoztak, akik a hatalmas császár életében annak legközvetlenebb közelében dolgozhattak és akik valamilyen formában résztvettek a császár hatalmában. Hiszen Napoleon híres volt arról, hogy híveit mindig nagyszerűen megjutalmazta és e tekintetben igen bőkezű volt.

Gourgod tábornok, aki maga is Szt. Ilona szigetén személyesen osztozott a nagy császár számüzetésében, mindent megkísérelt, miután visszatért Franciaországba, hogy barátjainak segitségével kiszabaditsa Napoleont. Ecélból szinte az egész világot beutazta, így Angliában és Németországban is járt, hogy tervét megvalósíthassa. A feladat nem volt könnyű, mert Napoleont Elba szigetén, személyes ellensége, az angol Sir Hudson Lowe úgy őrizte, mint a szeme világát. Gourgod ezért elsősorban befolyásos angolokat igyekezett tervének megnyerni, mert jól tudta, hogy azok nélkül semmit el nem érhet. Csodálatos, hogy ilyen férfiakra talált, akik Napoleon lángelméjét bámulták és akiket egy ilyen mentési kísérlet, már mint nehéz sportvállalkozás is érdekelt. Gourgod egy volt francia tisztet, aki különben Frankfurt am Mainban született, egyik igen befolyásos angol barátjához küldte, aki egy nagy kiviteli cégnek volt tulajdonosa. Ez készznek nyilatkozott, hogy a francia tisztnek egy hajót állíttat rendelkezésre, hogy evvel előbb Indiába utazzon, majd pedig onnan, mint állítólagos „tönkrement kereskedő" visszajöjjön és hazautaztában Szt. Ilona szigetén kikössön. A francia tisztet csak a lehető legjobb ajánlatokkal akarták ellátni, úgy, hogy még a legmagasabb körökbe is bevezettette magát. A terv szerint a francia tisztnek fel kellett volna keresnie Szt. Ilona kormányzóját, annak bizalmát megnyerni és aztán hosszabb időre megbetegedni, hogy hajója közben a sziget kikötőjében maradhasson. A hajó tisztjei és legénysége között a szerepek ki voltak osztva és ezeknek segédkezniök kellett volna Napoleon menekülésében. Közben a sziget közelében amerikai hajók cirkáltak volna, amelyek egyikére akarták volna behajózni a francia excsászárt. A terv nem sikerült, lehet az is, hogy azért nem sikerült, mert Napoleon megbetegedett és túlkorán elhunyt.

Egy másik tervet egy angol lord eszelt ki. Egy olyan naszádot akart építtetni, amely néhány méterrel a tenger felszíne alatt hajózhatott és amely észrevétlenül megközelíthette volna Szt. Ilona szigetét. A lord egy igen ügyes amerikai mechanikust bízott meg tervének keresztülvitelével, illetőleg ennek a búvárnaszádnak megépítésével. Egy kerékszerkezet segitségével a naszádot le lehetett süllyeszteni és egy kapocs segitségével süllyedésében meggátolni. Az első búvárnaszád vezetésével francia tengerésztiszteket akartak megbízni, ezeknek az lett volna a feladatuk, hogy a kiszabadított császárt azonnal egy közelben levő amerikai hajóra szállitsák. A búvárnaszádot majdnem elkészitették, de közben a császár meghalt és így ez a terv sem sikerült. Mindenesetre érdekes, hogy már akkor foglalkoztak először egy búvárnaszád szerkesztésével és megépítésével.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Tüntetések a fővárosban, valamint Nagyszebenben és Kolozsváron

Bucurestiből jelentik: Az Universul írja: Az ...lyiek számos csoportja, amelyhez a társadalom minden rétegéhez tartozók csatlakoztak, tegnapeste tüntetést rendeztek a fővárosban Mihai Vitazul szobra előtt. A tüntetők ezután a Bratianu-úton felvonulva a Calea Victoriei és a C. A. Rosetti-uccában is tüntetni akartak, itt azonban a rendőrség közbelépett és a tömeget szétoszlatta. A tömeg percek múlva ismét összeverődött és visszafordulva a Bratianu-útra, a Dorobantilor-ton keresztül Maniu Iuliu lakásáig vonult. Maniut éltette, majd Alexandrescu erdélyi ... beszédet mondott, miközben a tüntetők ezeket kiáltották:

— Nem adjuk Erdélyt!

Ezután elénekelték a „Desteapta-te Române" ... Pe al Nostru Steag e scris Unire" című nemzeti dalokat. A következő szónok Bocu Sever egykori miniszter volt, aki többek között kijelentette, hogy az egész ország egy emberként áll talpra és a főváros lakosságának példát kell mutatnia az egész ország előtt. Nem szabad Erdélyt elveszteni, hagyni, azt az Erdélyt, amely a románság bölcsője. Az egész ország mozgósítva legyen. Erdélyt nem lehet átadni. Ébredjetek föl aléltságotokból, hogy Erdélyt megmentsük. A román nép ...sággal látták, mint hagytuk el Bukovinát és Beszarábiát és most Erdélyt is elhagyjuk. Nagyon régóta hallgatunk és nemzeti érzésünk nagyon régen le van lakatolva. A román népet nem ...thatják meg becsületétől. Elég szégyent szenvedtünk el akkor, amikor Beszarábiát vér nélkül átadtuk.

A sokaság Maniu Iuliu lakásától a magyar ...ietség elé vonult, ahol ellenségesen tüntetett. ...nen elvonulva a Rosetti-ucca és Bratianu útcával sarkán a rendőri karhatalom ismét feloszlatta a tüntetőket.

Nagyszebenből jelentik: Vasárnap, amikor a hívők a szebeni katedrálist elhagyták, egy tartalékos főhadnagy a templom lépcsőjéről lelkesítő beszédet intézett a tömeghez. Szavait a következőképpen fejezte be:

— Ha nem tudjuk megvédeni szent jogainkat, nem érdemeljük meg, hogy a katonai egyenruhát viseljünk.

Az Unirei-téren a szebeni románság összegyűlt és a katonai előképzős egységekkel az élen fölvonulást rendezett a város főbb útvonalain, miközben hazafias dalokat énekelt. A metropolita palotája előtt a tömeg megállt és rokonszenv tüntetést rendezett Balan metropolita mellett. Balan Nicolae érsek, királyi tanácsos megjelent az egyik ablakban és rövid, hazafiasságtól áthatott beszédet intézett az egybegyültekhez. Ezután Georgescu Pion tábornok beszélt. Este 6 órakor a tüntetés a város főbb útvonalain megismétlődött. A felvonulás a legnagyobb rendben és hazafias fegyelemben zajlott le.

Kolozsvárról jelentik: Pénteken este Erdély fővárosának több, mint tízezer román lakosa a szabad ég alatt tüntetést rendezett és ez alkalommal mély felháborodását hangoztatta egy olyan ítélet ellen, amely rabszolgaságba vezet. Kolozsvár fontosabb útvonalain, így az Unirei-téren, a városháza és a Romulus és Remus-szobor, valamint a királyi helytartóság palotája előtt az egybegyültek viharosan követelték, hogy az élet árán is álljanak ellen. Ennek a sokezer románnak spontán megnyilatkozása azt a román óhajt tolmácsolja, hogy egyetlen románt se hagyjanak idegen uralom alatt. A tüntetés alkalmából az uralkodóhoz táviratot intéztek. A város harangjait meszólaltatták.

Elfogták a vacarestii fegyházból megszökött betőrőt

A vacarestii fegyházból megszökött egy betörő. A bucurestii rendőrség közegei nyomban megkezdték a nyomozást, amit azonban megnehezített az a körülmény, hogy a szökést néhány napos késéssel jelentették. Az egyik detektivnek mégis sikerült felfedeznie a szökevényt egy külterki korcsmában. A detektiv megvárta, míg a korcsmát éjszaka bezárják, majd nyomon követte a távozó szökevényt és a Grand hidnál revolverrel kezében felszólította, hogy adja meg magát. A szökevényt olyan váratlanul érte a felszólítás, hogy minden ellenkezés nélkül csuklóira hagyta rakni a bilincseket. A rendőrségen kihallgatása során elmondotta, hogy július 23-án szökött meg a vacarestii fegyházból. Huszonnégyrendbeli betörés miatt ötévi fegyházra ítélték, büntetéséből azonban csak néhány hónapot töltött ki, mert megszökött. Szökése után négy betörést követett el, amelyek során 62.000 lei készpénzt és nagyértékü ékszereket lopott.

SCALA MOZI

MA ÉS MINDEN NAP:

A tegnap éjszakai nő

melynek főszereplői

Előadások délután 5, 7-kor

A pártpolitika megszüntetésére hívták fel a francia szociálistákat

Clermont Ferrandból jelentik: Az Oeuvre című lapban a szocialisták és a független munkáspártiak, akiket a brüsszeli internacionáléból annakidején kizártak, felhívást intéztek híveikhez, amelyben leszögezik, hogy

véget kell vetni a pártpolitikának,

amely a liberális, kapitalista, gazdasági rendszert támasztotta alá és be kell illeszkedni abba az új rendbe, amely a professzionista szervezetek útján a munka és a termelés eredményeit ellenőrzi.

Ugyanez az ujság Henry Demain ismert közíró felszólítását tartalmazza, aki

azt kéri a francia néptől, hogy ne tápláljon ellenállási érzést a megszálló csapatokkal szemben,

mert a történelmi fejlődés és annak tanulságai azt mutatják, hogy a múlt hibáiért, az ami történt, szükségszerű következmény, amely után a föltétlen újjászületés jön, beléhelyezkedve a békés új európai rendbe.

MIÉRT VOLT SZÜKSÉG

a szovjet-határon levő katonai intézményeknek az ország belsejébe való szállítására?

A Romania című lap a következőket írja:

Lélektani szempontból teljesen megérthető az az aggodalom, amit a román közvéleményben a súlyos események kiváltanak. Súlyos megpróbáltatások drámaiságán megyünk át. A tömeg érzése elsősorban olyan feszültségben nyilvánul meg, amely azt bizonyítja, hogy a nemzet lelke az eseményekkel szemben gyorsan reakcionál. Fontos azonban, hogy ez a reakció ne teremtsen olyan helyzetet, ami veszélyeztetheti az állami akciók hatályosságát.

A miniszterelnökség magasabbrendű kötelezettségnek tett eleget, amikor kiadta azt a közleményt, amely

egyszerű és pontos stilusával az általános aggodalom közepette a biztonság tengelyét jelenti.

A fájdalmas komplikációk megelőzése és Románia helyzetének megszilárdítása érdekében, a román állam köteles olyan intézkedéseket hozni, amelyeket semmi körülmények között sem kell alarmirozó értelemben felfogni. Ezeknek az intézkedéseknek egyetlen céljuk van: a legjobb pozíció meghódítása erőink gazdaságában.

Ez és nem más a célja bizonyos északmoldovai intézmények és ügyosztályoknak az ország belsejébe való szállításának.

Miután nagyon kívül esnek attól a missziótól, amelyet szolgálniok kell, elszállításuk logikus konkluziója a tárgyilagos tényezőknek. Tehát semmisem önkényes és indokolatlan.

A miniszterelnökség közleménye, — amennyire csak lehet, egyenesn kimondja:

„Ez az elszállítás nem kell, hogy befolyásoljon senkit, mert a hadsereg és az összes hatóságok a helyükön maradnak".

Értsük meg egymást. Nincs szó sem kiürítésről, sem visszavonulásról. Az ilyen természetű álhírek beteges fantázia szüleményei. A valódi szükségletek szellemében történt tekintélyi aktusokról volt szó, úgy, hogy minden más magyarázat csak hazugság, amely megzavarja az ország belső nyugalmát. Ilyen értelmezésre nincs szükség, különösen most, amikor

a hidegvér és a bizalom a köztevékenység alapvető feltételeit alkotják.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak házhoz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

23—10 és este 10 óra után: 23—15.

KARINTHY IRTA:

Nő. Ha egy nőnek azt mondod, hogy szép, de rossz — okvetlenül úgy fog okoskodni magában, hogy azért szép, mert rossz.

*

A nyomorék. Ki lenne más? Teve a tevék között, aki púp nélkül született.

*

A türelem rózsát terem. Egyebet nem.

*

Kockázatos üzlet. Aki alamizsnát kér, nem biztos, hogy megkapja — de a szegénységét egészen biztosan elárulta.

*

A természet. Bünteti a szenvedést és jutalmazza az örömet — ez az egyetlen törvény.

*

Eredetiség és nagyság. Marinettire minden sorából ráismerek, Petőfire nem.

*

Metafizika. A világ formája a mozgás — lényege a nyugalom.

*

Mindnyájunkat érhet baleset. Azért mégis a legjobb a perventív óvatosság! Ne ugrálj a villamos előtt! Ahol lehet, kerüld a bajt! Jobb egy mentőötlet, mint öt mentőegylet.

*

Lelkiismeretes humorista. Humorban nem ismer tréfát.

*

Isten. Kell, hogy legyen valaki, aki az embert embernél jobban megérti.

*

Jóság. Nem vagyok hajlandó rá, míg a komiszak malmára hajtom vele a vizet. Csak ott vagyok gyöngéd, — ahol tudják, hogy nem vagyok gyönge.

*

Pesszimizmus. Schopenhauer azt mondja: Élet és halál — úgylátszik, nem érdemlünk jobbat e kettőnél. Strindberg talán így: Férfi és nő — úgylátszik, nem érdemelnek jobbat egymásnál.

*

Itélet. Születésem előtt valami szörnyű főbenjáró bűnt követhettem el. Születés által életre itélve.

*

Férfiideál. Önagysága halálosan tudna szeretni egy olyan gyönyörű szép, gazdag és zseniális férfit, aki reménytelenül szeretné őt.

— Mitita Constantinescu szeptember 10-ig nem fogad. Bucurestiből jelentik: Mitita Constatinescu, a Nemzeti Bank kormányzója a bekövetkezett eseményekre való tekintettel, szeptember 10-ig felfüggesztette fogadásait.

— Öt vasutast tartóztattak le a nagyenyedi karambol ügyében. Nagyenyedről jelentik: A nagyenyedi állomáson történt vasuti szerencsétlenséggel kapcsolatosan a hatóságok öt vasuti alkalmazottat vettek őrizetbe, mert a vizsgálat megállapitásai szerint ők lennének felelősek a szerencsétlenség bekövetkezéséért. A balesetnél Popovici Joan 51 éves fékező vesztette életét, aki után felesége és négy gyermek maradt. A többi néhány áldozat sérülése könnyebb természetű. Az anyagi kár jelentősebb. A megrongált gyorsvonat félórás késéssel folytathatta útját, mert mozdonyát kicserélték. Az őrizetbevett vasutasok között egy forgalmi gyakornok, 4 váltóőr és egy mozdonyvezető van.

— Indiában katonai előképzős nemzeti alakulatokat akarnak szervezni. Bombayból jelentik: A pánindiai kongresszus elhatározta, hogy nemzeti katonai tábort Konoli helységben toborozták. Miután ezt a szervezkedést az angol hatóságok nem engedélyezték, a pánamerikai kongresszushoz közelálló körökben úgy vélik, hogy a brit fegyveres erők közbe fognak lépni a mozgalom továbbterjedésének megakadályozása érdekében.

— Gépkocsiszerencsétlenségek Szebenmegyében. Nagyszebenből jelentik: Az egyik brassói CFR autobusz Tolmács község közelében a meredek országuton a vezető hibás kapcsolása következtében megállott, majd nagy sebességgel hátrafelé kezdett gördülni, egyenesen az útszéli árokban. Az utasok között leírhatatlan pánik keletkezett. Mindenki igyekezett elérni a gépkocsi kijáratát. A nagy tumultusban egymást tiporták az emberek s amikor a gép mintegy 15 méternyi szaladás után az árokba fordult, már többen meg voltak sebesülve. A sebesülteket a helyszínen bekötözték. Szerencsére emberéletben nem esett kár. A másik gépkocsiszerencsétlenség a Szeben és Gyulafehérvár közötti országúton játszódott le, Szelistye közelében, ahol az 542-es számú magánautó összeütközött a 99-es számú ugyancsak gyulafehérvári gépkocsival. Mindkét gép darabokra tört. Az 542-ős autó utasait, Stegariu Ionf és Todoroiu asszonyt, akik súlyos sérüléseket szenvedtek, kórházba szállitották. A másik gépkocsi utasai csodálatos véletlen folytán könnyebb sebesülésekkel kerültek ki az összeütközésből.

Népsorsjegyek
kaphatók a
Temesvári Bank
központjánál és fiókjainál. Egy sorsjegy ára 50 Lei. Húzás naponta. Minden sorsjegy 4 napig játszik.

(—) Dr. Freund Central szanatórium, szeptember 1-től kezdve ujból megnyilt. Bulev. Regina Maria 12. Telefon 21—12.

— A TULZOTT UDVARIASSÁG FELMONDASI OK IS LEHET! Különös pörben hozott itéletet a stockholmi bróság. A felperes, egy nagy árúház volt alkalmazottja, perelte a vállalat igazgatóságát, mert elbocsátották állásából, még pedig igen érdekes indokolással. Az alkalmazott túlságosan kedves és udvarias volt a vevőkhöz, annyira, hogy azok többször panaszt emeltek ellene. Az el árusító tolakodó udvariasságát a vevők egész egyszerűen nem tudták elviselni. Ha valaki bejött a felperes osztályára és csak nézegetni akarta a kitett árúkat, nem tudott szabadulni az udvarias alkalmazottól, aki odaugrott hozzá, mosolyogva lenyomta egy székre, lerakta az összes polcokat és addig beszélt, amíg az üzletfél — akarva,nem akarva vásárolt valamit. Az elbocsátott alkalmazott magas végkielégítést kért az árúháztól, mert szerinte a szeretetreméltóság, az udvariasság és előzékenység nem lehet az elbocsátás indoka. A bíró ság azonban nem adott igazat; kimondotta, hogy az udvariasságnak és szolgálatkészségnek is vannak olyan fokozatai, amelyek már valósággal károsak.

FIGYELEM!
A Bérci-féle gyors és gépiró-szakiskola átköltözött IV. ker. Piata Küttl I szám alá
A beiratkozások folyó évi szeptember 1-től szeptember 10-ig, naponta 9—12 és 16—20 óráig tartatnak meg.

— Fura Figura állt a pozsareváci büntetőbiró előtt. Radulovics Sándor volt a vádlott, bűne: tyuk tolvajlás. vallomásából kitünt, hogy Jugoszlávia börtöneit egytől egyig jól ismeri belülről, de azt nem tartotta számon, hányszor itélték már el és hány évet töltött el a „rácsos ablakok" mögött. Előadta, hogy valahányszor szabadlábra kerül, soha el nem tud aludni, ha aznap valami tolvajlást el nem követett. Már megpróbálkozott mindenféle szerrel álmatlansága ellen — nagyban emelt el ilyen gyógyszert egy patikából, — mégsem tudta lehunyni a szemét, ha legalább egy kis pénztárcát nem emelt ki valakinek a zsebéből. Utána úgy aludt, mint egy angyal... A bíró nagy megértést tanúsitott Radulovics különös baja iránt s itéletével öt esztendőre felmentette különleges altatószereinek beszerzése alól.

— Van már rózsa tövis nélkül. Attica, newyorki állambeli községben Eduard Stroj kertésznek sikerült kitenyésztenje a tövisnélküli rózsát. A tövisnélküli rózsa minden kertésznek és virágkedvelőnek az álma volt eddig, de a legfantasztikusabb keresztezéseket sem sikerült kitenyészteni, ha pedig kitenyésztették, akkor az utódokra nem sikerült átörökíteni a kitenyésztett fajta jó tulajlonságait. Eduard Stroj hároméví kisérletezés után tenyésztette ki a tövisnélküli rózsákat, amelyeket most egy virágkiállításon mutatott be az amerikai közönségnek. A kiállított bokorrózsa valóban szép példány, mert egyetlen tövisnélküli bokron háromszáz virág termett. A Stroj-rózsáról sincs azonban még bebizonyítva, hogy a bokorról a szemzések tövisnélküliek lesznek-e.

DARVAK

HEGYI ENDRE VERSE

Darvak hullámzó vonala
leng át a hajlott égen.
A fű közt mint kígyó hasa,
árnyuk kúszik sötéten.

Kurrognak fenn; a rönk s a fű
fülel, de meg se mozdul —
halott szívükben költöző
vágy dobja ver bolondul.

Szellő fodroz a láp taván,
a hínár bőre borzong —
a míg leng a légi karaván,
némán lesem, mikor bont

szárnyat a görnyedt fűzfasor
s a rozzant ház mögöttem,
éppúgy, mint régen, amikor
fülánczból kört kötöttem.

Még zúg a vér, még tép vadul,
de nemsokára csend lesz —
egy barkaág hozzásimul
ölembetett kezemhez,

s így maradunk egy távoli
útra örökre készen,
a darvakat fenn elfödi
a felhős ég egészen,

nem szól nyomukban csak a dob:
vándor parancsa délnek —
benne azok szíve dobog,
kik lent már rég nem élnek.

(—) Véres korcsmai verekedés. Vajda Péter harmincöt éves és Tóth Mátyás harmincnégy éves munkások az egyik girodai vendéglőben összeszólalkoztak egy ott tartózkodó gazdával. A veszekedésből verekedés lett, amelynek során a gazdálkodó kést rántott és mindkét munkást megsebesitette. Tóth Mátyást a mellén ért egy szúrást, ezenkívül a balkarján is megsebesült, míg Vajda Péter fején és a kezein sérült meg. A sebesülteket a mentők a temesvári kórházba szállitották. Tóth Mátyás állapota sulyos. A csendőrség megindította a nyomozást.

— Festett köröm — mint adóalap. Kínában a váltakozó polgárháborúk között az illetékesek azért szakitanak maguknak időt arra, hogy néha egy-egy üdvös rendelettel boldogitsák a Mennyei Birodalmat. A legújabb rendelet megadóztatja a festett körmöket. Az a kínai hölgy, aki bíborvörösre rózsaszínűre, vagy ibolyára festi a körmét — ezentúl adót fizet. Tetszik nekünk ez a kinai törvény... Magunk sem vagyunk rajongói a festett körmöknek, mint ahogy azt hisszük, hogy a férfiak legnagyobb része szívből utálja ezt a divatot. De azért szépen kérjük a hatóságokat: ne kövessék a kinai példát. Mert a hölgyek továbbra is nyugodtan festenék a körmeiket s a férfiak pedig — fizethetnék a körömfestési adót...

— A cukorbetegség tanulmányozására Rügen szigetén a görzi cukorbaj gyógyító szanatóriummal kapcsolatosan tudományos intézetet szerveztek, a mely valamennyi német egyetemi klinikának rendelkezésére áll.

Fiatalember, hatvan mamával

Házasságszédelgőkről sokat tud a bűnügyi krónika, bigámisták is elég gyakran akadnak, olyan esetről azonban, hogy valaki gyors egymásutánban hatvan éltesebb hölggyel fogadtassa magát örökbe, eddig még nem nagyon lehetett hallani.

Amerikában, — hol is történhetett volna egyebütt, — most ilyen szélhámosságnak jöttek nyomára. Egy Harry Waitling nevű kereskedelmi utazó valósággal arra „specializálta" magát, hogy gazdag idősebb nőket hálózzon be. A jómódú matrónák, akik éppen úgy vágyakoztak a fiui szeretet után, mint ahogy a fiatalember az örökbefogadást követő jóléte ahitotta, rendszerint kötélnek álltak és fiúknak fogadták a megnyerő külsejű kereskedelmi utazót. Elhalmozták minden jóval, tejben, vajban fürösztötték, ajándékokkal kedveskedtek neki, sőt nem tagadták meg tőle megfelelő menyiségű zöldhasú dollárbankjegyet sem, hogy a „kicsike" ne szenvedjen semmiben hiányt.

Harry Waitling vigan élte világát. Amikor valamelyik mamájának erszénye apadni kezdett, tovább állott, hogy új mamát és ezzel új egzisztenciát szerezzen magának. Végül is baj támadt az ügyből, mert az egyik mama sorszámát illetően éppen a hatvanadik, — rájött arra, hogy kígyót melenget a kebelén, mert fogadott fiának vele együtt épp öt tucat mamája van.

A kereskedelmi utazó bíróság elé került, de — és ez is jellemző, — felmentették. A bíró megállapította ugyanis, hogy Harry Waitlinget nem vezette rossz szándék, nem akart bünözni, csak megélni... A fiatalember élelmessége olyan hatást gyakorolt a bíróra, hogy — amint az amerikai lapok írják, — „nem volt szíve" elítélni.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ha tudnám

Ó, Istenem, de könnyű volna
az élet-terhek hordozása,
ha tudnám azt, hogy minden könnyem
valaknek a mosolygása.

Ha tudnám azt, hogy amíg birom,
minden ütést érette adnak,
ha tudnám azt, hogy sóhajimból
számára szép rózsák fakadnak.

Minden derékben tört reményem
őrlése lét-malomkeréknek, —
ne érjen mást, soha ne érjen,
sok-sok ütés, amit rám mérnek.

Mint tenger-őr elnéznék messze,
csalnám az orkánt magam ellen,
s vigyáznék: az ő vitorlája
mindig fehéren lengedezzen.

Ó, Istenem, de szép is volna
— nem roskadnék össze a gondban —
ha valakiért őrködhetnék
tenger fölött az őrtoronyban!

Török Ilonka

(—) **A helytartósági vezértitkár hivatalában.** Cape Gheorghe dr. királyi helytartósági vezértitkár vasárnap visszaérkezett szabadságáról és tegnap délben átvette hivatalát.

(—) **Három bánsági fiatalember belép a szalvatóriánus rendbe.** Szombaton, szeptember 7-én este hét órakor Páter Christ István, a szalvatóriánus rend romániai tartományi főnöke az erzsébetvárosi szabániatemplomban három ifjúra adja reá a rendi ruhát, akik szalvatóriánus szerzetesek kívánnak lenni. Ezek Biering Emil csákovai, Weinschrott Antal csákovai és Stieber Ferenc németszentmihályi illetőségű érettségizett fiatalemberek. A szalvatóriánusok öltek egy évig a temesvári rendház noviciátusában maradnak, majd egy esztendő után a temesvári hittudományi főiskola hallgatói lesznek.

Ünnepélyesen temették el Berlin bombázásának 12 áldozatát

Berlinből jelentik: A német főváros lapjainak jelentése szerint annak a bombázásnak, amelyet az angolok augusztus 29-én Berlin ellen végrehajtottak,

halálos áldozatainak száma tizenkettőre emelkedett.

Ezek valamennyien polgári személyek voltak, akiknek temetése ünnepélyes keretek között hétfőn ment végbe. A DNB jelentése szerint a város több kerületében bombákat találtak, amelyek nem robbantak fel és miután félő, hogy ezek időtartamra robbanó bombák, Berlin több kerületét elzárták a forgalomtól.

Aki vigyáz a szájára és a nyelvére, sok kellemetlenségtől kiméli meg magát. Hogyan akarod, hogy mások elrejtsék titkodat, amikor te sem tudod elrejteni azt.

— **Különleges megbizatást kaptak a vezérfelügyelők.** Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztériumban ma lefolyt vezérfelügyelői értekezleten az előállott események következtében különleges megbizatással küldték ki a vezérfelügyelőket.

(—) **Dentist Götzl** szabadságáról hazaérkezett és újból rendel. I., Str. Paris 2. Telefon: 40—95.

— **Betiltották a Marianne megjelenését.** Genfből jelentik: A DNB ügynökség közli, hogy a francia rádió jelentése szerint a Marianne cimü ismert heti folyóirat megjelenését 3 havi időtartamra betiltották. A rendelkezés oka az, hogy a Marianneban cikk jelent meg a zsidó vallásu La Cache tollából. (Rador.)

Mérleg az északi államok veszteségéről

Stockholmból jelentik: Most állapították meg hivatalosan, hogy a háború egy esztendei tartama alatt

az északi államok 265 hajót vesztettek, összesen egymillió tonnatartalommal.

A részletezés szerint Dánia 105 ezer tonnányi űrtartalommal, 32 hajót és 350 tengerészt, Svédország 180 ezer tonnatartalommal 85 hajót és 363 tengerészt, Norvégia pedig 67 hajót vesztett 730 ezer tonna űrtartalommal, 423 tengerésszel.

LEGUJABB

A román-magyar vegyesbizottság tárgyalása Nagyváradon

A Magyar Népközösség segitőkezet ad a rend fenntartásához

Nagyváradról jelentik: Tegnap délután Nagyváradra érkezett az a magyar bizottság, amely a román bizottsággal egyetemben megtárgyalja majd az átadott területek átvételére vonatkozó részleteket. A magyar bizottságban Náday István altábornagy, Újszászy István vezérkari ezredes, Rakolczay Lajos vezérkari őrnagy és Szentpétery György vezérkari százados, valamint Sebestyén Pál dr. miniszteri megbizott és Rónay András a magyar kormány statisztikai hivatalának vezetője foglalnak helyet.

A román—magyar vegyesbizottság tanácskozásainak napirendje:

1. A román—magyar határvonal részletekig menő pontos megállapitása.

2. Pontos megállapitása azoknak az időpontoknak, amelyek során Románia az átengedő területrészeket a magyar csapatoknak átadja.

3. Minden az átadással összefüggő többi kérdés rendezése.

Az átadandó területen egyébként a Magyar Népközösség vezetői együtt munkálkodnak a hatóságokkal az átadás sima lebonyolitása érdekében.

FELHIVÁS A REND ÉS NYUGALOM ÉRDEKÉBEN

A Rador jelenti, hogy Tataru Coriolan dr. a Szamos tartomány királyi helytartója, a következő felhivást adta ki:

— A mostani gondok között, amelyeket átélünk, felhivjuk Szamos tartomány egész lakosságát, hogy őrizze meg higgadtságát és tartózkodjék minden olyan cselekedettől, amelyek a szenvedélyek veszedelmes hullámait felszabadithatják. Az állam, a megyék és a községek hatóságai mind a helyükön vannak, hogy megóvják a rendet és nyugalmat, valamint a polgárok életét és vagyonát.

MINISZTERTANÁCS FOGLALKOZOTT A TERÜLET-VÁLTOZÁSRÓL

A Rador jelenti Bucurestiből: A miniszterta-nács augusztus 31-én Gigurtu Ion miniszterelnök elnöklete alatt este 8.30 órakor ülést tartott. Az ülésen megbeszélték a területváltozásokkal kapcsolatosan az egyes minisztériumok által végrehajtandó programot. Az ülés 20.35 órakor ért véget.

AZ EURÓPAI ÁLLAMOK MEGUJHODÁSÁRÓL IR A NÉMET FELHIVATALOS

A Rador jelenti Berlinből: A német távirati iroda szerint a román kérdés rendezése jelentékenyen hozzájárult az európai államok megújhodásához, konszolidálásához és stabilizálásához. Ugyanezt állapítja meg a Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz is a bécsi döntőbirósági itélethez kapcsolt cikkében. A cikk leszögezi, hogy számos millió ember számára megmentették a békét és megadták a lehetőséget, hogy egy esetleges konfliktus helyett nyugodtan dolgozhassék. Megkezdődik a trianoni igazságtalanságok jóvátétele, de meg kell oldani a nehézségeket és kardinális problémákat. A lap azzal fejezi be cikkét, hogy az új megoldás nemcsak az új román—mayar határ megvonásáról gondoskodik, hanem a két országban a nemzetkisebbségek védelméről is. A német kisebbség kívánságainak megvalósitása a megbékélésnek szükséges eleme és ez a tény megszünteti a gyülölködést és visszaélést, amely e tekintetben már tapasztalható volt.

CIANO VISSZATÉRT RÓMÁBA

A Rador jelenti Rómából: Ciano gróf olasz külügyminiszter, aki különvonaton érkezett Bécsből Velencébe, vasárnap reggel féltizkor repülőgépen utazott Rómába. Délelőtt tizenegy órakor megérkezett Rómába Mackensen német követtel és kiséretével. A repülőtéren a fasisztapárt főtitkára, a belügyminiszter és a légügyi miniszter, valamint nagy sokaság fogadták.

„A NEMZETISÉGI ELV KIBÉKITÉSE"

A Rador távirati iroda jelenti Rómából: A Livornoban megjelenő Telegrafico cimü vezércikkében irja, hogy a bécsi döntést véget vetett azoknak az önkényes nemzetiségi elveknek, amelyek Európa délkeleti részében számos nyugtalanságot okoztak. A nemzetiségi elvet most kibékitették a történelmi és gazdasági tényekkel, amely utóbbiak elsőrangúan fontosak.

CSÁKY GRÓF TÁVIRATA RIBBENTROPHOZ

A Rador jelenti Bécsből: Csáky gróf magyar külügyminiszter Ribbentrop német külügyminiszterhez a következő táviratot intézte:

Abban a pillanatban, amikor átlépem a német birodalom határát, indittatva érzem magamat, hogy excellenciádnak kifejezzem szivbeli köszönetemet azért a fogadtatásért, amelyben excellenciád engem részesitett. Őszintén osztom azt a reményt, hogy a bécsi tárgyalás meghozza az új rendet, amely a tengelyhatalmak óhajtása. Meggyőződésemmel tudatában vagyok excellenciád pártatlanságának és megőrzöm excellenciád iránti őszinte és igaz barátságomat.

— **Beállt a tél az Adria-tenger közelében.** Belgrádból jelentik: Dalmáciában, Délszerbiában olyan hatalmas viharok voltak, amilyenekre esztendők óta nem volt példa. A legöregebb emberek sem emlékeznek arra, hogy augusztus végén nagy hó esett volna, mint az a szerb-görög határon az elmult napokban történt.

(—) **Születések.** Az anyakönyvi hivatalban a következő születéseket jelentették be: Flambach Viktor gépkocsivezető Mária nevű leánya, Boldurean Petru villamos jegyszedő Lucia nevű leánya, Fohsz Antal földműves János nevű fia, Traunfellner Tivadar gyógyszerész Ildikó Mária Erzsébet nevű leánya, Fisch János dr. ügyvéd Hans Norbert nevű fia, Buchsbaum Árpád fuvaros Anna Mária nevű leánya.

Beszélni annyit jelent, mint vetni, hallgatni pedig annyit jelent, mint aratni.

— **Megindult az autobuszforgalom Franciaországban.** Párisból jelentik: Szeptemebr 1-étől kezdve ujból üzembe állitották azt a 11 ezer autobuszt, amely a francia főváros és a környék között a forgalmat bonyolitja le.

(—) **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalban a következő halálozásokat jelentették be: Bangert Józsefné Maurer Katalin harminchat éves, Joanovics Mihály földműves nyolcvanhárom éves, Nieszné Fürbacher Mária hatvanhárom éves és Wechselberger Henrik napszámos hatvanegy éves

Se pillangó, se légy, se rák...

Az utóbbi időben volt ami lekösse az emberek figyelmét s csak kevesen vették észre, hogy a szinte kozmikus jellegü nagy elváltozások közepette, a természet megszokott rendjében is kisebb — hogy úgy mondjuk: szabálytalanságok történtek. Például az idén alig láttunk pillangót, legyet és rákot. Ami a pillangót, ezt az ide-oda lengő költői lényt illeti, megtudjuk érteni finom tartózkodását. Amikor a harci zaj miatt elhallgattak a muzsák, nem akart mélabús hangulatokat felidézni bennünk és inkább ki sem rágta bábja falait. A szemtelenségéről közismert légy azonban egyáltalán nem mutatkozott következetesnek és merőben rácáfolt róla alkotott fogalmainkra. És a rák? Ez a rusnya állat mindig a hátramenés megtestesitője volt. Most úgylátszik azért fogyatkozott meg hegyi patakjaiban, mert szégyelt versenyre kelni az értelemmel biró lényekkel, akik a hátramenésben manapság mind társadalmi, mind kulturális téren sokkal igyekvőbbnek mutatkoztak nála. (J.)

(—) **Freund Leó** zongoraművész, okl. zenetanár szeptember 1-én megkezdte zeneoktatását kezdők és haladók részére, a legmagasabb kiképeztetésig. Megbeszélések délelőtt 10—12-ig és délután 2—4 között. I., Str. Turin 6. I. emelet. Telefon: 33—13.

(—) **Reitzer Klári** zongoratanárnő az oktatást kezdők és haladók részére szeptember 1-én megkezdte. Jelentkezni délelőtt 11—1-ig. IV., Str. Tudor Vladimirescu 19. I. em.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

= KÖZGAZDASÁG =

Leegyszerüsitik az adó és illetékbeszedést

A patenta fixa rendszer kiterjesztéséről beszélt a pénzügymi alminiszter

Enescu pénzügyi alminiszter csütörtök este a romániai nagyiparosszövetség és a kisiparosszövetség rendkívüli közgyűlésén beszédet tartott. A jelenlegi kormány a kincstár és az adózók közti kapcsolatok megszilárdításán fáradozik — mondta. — A pénzügyminisztérium a kincstári eljárás egyszerűsitesén dolgozik ami egyben idő, formaság és időmegtakarítást jelent.

Az alminiszter hangoztatta ezután, hogy az eljárás leegyszerűsítése megszűnteti a visszaélések lehetőségeit. A bonyolult alakiságok kiküszöbölése megköveteli a rengeteg illeték és bélyeg, kvóta és suprakvóta leegyszerűsítését, melyek között akarvaakaratlan eltévedt úgy az adózó, mint a kincstári ellenőrző szervek. A patenta fixa a kisiparosok és a kincstár szempontjából egyaránt bevált, miért is a pénzügyminisztérium kiterjeszti ezt a rendszert. Az adófizetőket engedni kell, hogy termékeny tevékenységnek szentelják magukat, nem pedig a káros formaságok miatti idővesztegetésnek.

— A forgalmi adó rendszerének a kis iparosság javára történő felülvizsgálása — folytatta az alminiszter — a pénzügyminisztérium programjába tartozik Ami pedig a hitelkérdést illeti, úgy a nemzetgazdasági miniszter, mint a miniszterelnök, aki gazdasági valóságainak ismerője és főleg Őfelsége a király, el van szánva arra, hogy a hitelt elméletből valósággá alakítsa át inkább a nemzetgazdaság, mint a bankbürokrácia szolgálatában.

A vasuti kocsik be- és kirakása vasárnap és ünnepnapon nem kötelező

Közöltük, hogy a Kereskedők Egyesületének fakereskedői szakosztálya lépéseket tett a vasúti vezérigazgatóságnál az új fekbér és a kirakodási rendelkezés megváltoztatása érdekében. Ez a rendelkezés ugyanis arra kötelezte a cégeket, hogy vasárnap és ünnepnapokon is kirakják a ciműkre érkező vasúti szállítmányokat, mert ellenkező esetben ezeken a napokon szintén beszedték a vasúti kocsik után járó álláspénzt. Az egyesület szakosztályának eljárása most sikerrel járt, amennyiben a vasút vezérigazgatósága átiratban közölte az egyesülettel, hogy a vasúti kocsik be- és kirakódása vasárnap és ünnepnapon nem kötelező, vagyis ezentúl ezeken a napokon külön álláspénzt nem szednek. A vasútigazgatóság átirata felhivja azonban az érdekeltek figyelmét arra, hogyha esti nyolc órakor még olyan ki nem rakott küldemény volna, amelynek álláspénzmentes idejéből két óránál kevesebb idő áll rendelkezésre, úgy az ilyen küldeményt esti tíz óráig okvetlenül ki kell rakni, mivel ellenkező esetben az illető áru után az éjszakára is álláspénzt kell fizetni.

Háromszáztizenöt vagon gyapjut szállit Törökország Romániának petróleum és benzin ellenében

Románia és Törökország között, amint már közöltük, egyezmény jött létre nagyobbmennyiségű gyapjú szállítására petróleum és benzin ellenében. A Frankfurter Zeitung jelentése szerint a tranzakció lebonyolítása most van folyamatban. A megegyezés értelmében Törökország 3150 tonna gyapjút és 1600 tonna mohairt (kecskeszőrt) szállít Romániába. A tranzakciót a Török Köztársasági Mezőgazdasági Bank bonyolítja le, amely a török gyapjút felvásárolja és leszállítja. Romániában a gyapjúfonóüzemek a vezető petróleumvállalatok bevonásával bonyolítják le a gyapjúvásárlásokat.

A 100 leien alüli nemzetvédelmi adó lerovása

A kétszázalékos nemzetvédelmi adó tárgyában kiadott 73.043 számú miniszteri rendelet szerint ha az elmulasztott bélyeg értéke a 100 leit nem haladja meg úgy nem kell kihágási jegyzőkönyvet felvenni csak abban az esetben, ha az adófizető vonakodik a bélyeget nyomban felróni. Eddig az ilyen alapon felvett jegyzőkönyveket a minisztériumhoz kellett felterjeszteni, míg a most megjelent renlelet szerint a jegyzőkönyveket a pénzügyigazgató hagyja nyilván és arról nyomban nyilvántartást vezet, hogy a visszaesési eseteket megállapítani lehessen.

Körrendelet hívja fel a pénzügyi közegek figyelmét azokra a számlákra, amelyekben a nemzetvédelmi adó alól mentes árúk ezen adó alá eső árúkkal vegyesen szerepelnek. Ezekben a számlákban mindkétfajta árúra nézve külön kell két kategóriát felsorolni, a számla végösszege tehát két tételből áll, hogy ezzel a nemzetvédelmi adó helyes lerovása ellenőrizhető legyen.

(=) **Az egyes árúcikkek ármegjelölése.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara felhívja a kereskedők figyelmét arra, hogy az egyes árúcikkeknek az ármegjelölése még mindig kötelező. A kirakatokba kitett áruknál minden egyes darabra látható formában kell reáilleszteni az ármegjelölést. Nem szabad tehát az árukat csak megszámozni és az árakat külön jegyzéken feltűntetni. Az üzletben viszont csak a közszükségleti cikkeken kell az árakat külön megjelölni, a többi cikk árát lehet jegyzékbe, vagy katalógusba foglalni és az üzletben látható helyen kifüggeszteni.

(=) **Az üzletek nyári zárórája még érvényben van.** A Kereskedők Egyesülete figyelmezteti tagjait, hogy az üzletek nyári zárórájára vonatkozó miniszteri rendelkezések szeptember tizenötödikéig maradnak érvényben. Ez a rendelkezése Temesvár terelütére vonatkozik.

= **Miképpen számítják a vasutnál a vagonok vesztegelési idejét.** A CFR vezérigazgatósága értesítette az érdekelteket, hogy az 1221. számú renlelet nem módosította az árúszállítási tarifának azt a rendelkezését, amelynek értelmében a szabad veszteglés és raktározás idején meg kell hosszabbítani az éjszakai órákkal és a törvényes ünnepnapokkal. Kivételnek azok az esetek tekintenlők, amikor a raktárak zárása és a szabad állás maximum két óra. Ebben az esetben a kirakodás és a berakodás kötelező, tekintet nélkül arra, hogy a pénztár kiadta-e már vagy sem a fuvarlevelet, vagy megkezdődött-e már a berakodás vagy a kirakodás. Precizirozza még a rendelet, hogy az állomásokon levő raktárak este 8 órakor kötelesek zárni. A helyi árúszállítási tarifának az a rendelkezése, amely szerint a szállítmányok avizóját törvényes ünnepnapokon is eszközölni kell, változatlan marad.

(=) **Brailába költözik a Phoebus vasüntőde.** A Societatea Franco Romana de Materiale de Drum de Fier bucuresti-brailai vasipari vállalat érdekeltségébe tartozó nagyváradi Phoebus Vasöntőde és Géngyár teljes berendezését leszerelik és Brailába telepítik át.

(=) **A CFR új devizabeváltási árfolyam.** A CFR vezérigazgatósága szeptember 1-től kezdődőleg a font számítási árfolyamát 921.24 a dollár árfolyamát 228.87 lei, a francia frank folyamát 3.48 lei, a márka árfolyamát 52.50 a pengő árfolyamát pedig 28.35 leiben állapíto meg.

(=) **Esik a citrom ára.** A tömeges imp következtében a citrom ára visszaesett. Nagy reskedelemben 3—3.50, detailban 4—4.50 lei bőven kapható áru.

(=) **A Dorobantul textilgyár nem fizet o talékot.** A Buhusi érdekeltségébe tartozó Do bantul Fabrica de Textila S. A. Bucuresti az 19 évre 54 millió lei részvénytőke mellett kimutat 5,544.922 lei tiszta nyereségét tartalékolja és o talékot nem fizet.

(=) **Hatszázötvenmillió leibe került Câmpina-Brasov vasútvonal második sínpár nak megépitése.** A Câmpina-Brasov 70 kilomé hosszúságú vasútvonal megkettőzésének mu kálatai hirek szerint befejezéshez közel nek. Az új vasútvonalat októberben, illetve r vemberben adják át a forgalomnak. A vasút nal megkettőzése — hivatalos jelentés szerint 649 millió leibe kerül, tehát kilométerenként l rülbelül 9 millió leit tesz ki az építési költség. formációink szerint rövidesen megkezdődnek munkálatok ennek a vasútvonalnak elektrifik lására is.

(=) **További tizenegyezer tonna ócska sat kaptak a vasipari vállalatok.** A hivatalos l augusztus 28-i számában megjelent miniszt rendelet további 11.284 tonna ócskavas elosztás ról intézkedik. Ebből a mennyiségből a Resi 4564 tonnát, a Titan-Nadrag-Calan 3900 tonn a Vulcan Gépgyár 100 tonnát, az Industria Sá mei 200 tonnát, a Vajdahunyadi Vasművek 4 tonnát, az Astra Vagongyár Arad 20 tonnát k pott. A többi vasipari vállalatnak kisebb tétel jutottak.

= **Nem emelték a vasárúk árát.** A nemzetgazd sági minisztérium elutasította a vasáruk emelés vonatkozó kérelmet. Elhatározta a minisztériu hogy a bányatermékek kvótáját a piac ellátása gett emelni fogja. Jelenleg a minisztérium az üv mész és egyéb építőanyag árának megállapítás dolgozik. Naponta 100 hordó 30—130 kg. súly. olajat fognak a közönség és külön napi 60 hordót köztisztviselők szükségletére az eladási központ t ján kiszolgálni.

= **A tehervagonok ujrafeladása.** A CFR vez igazgatósága a CFR kocsiparkjába beírt — teljes megtelt árúvagonok szállításával kapcsolatban újab ban azt a rendelkezést adta ki, hogy amennyib ilyen vagonokat a rendeltetési állomáson a címze nem rakja ki, hanem a fuvarlevél átvétele után vagont más rendeltetési állomásra újra feladja e nek az ujrafeladásnak formalitásait a szállítási t rifában előírt szabad állás ideje alatt kell végreha tani. Ha a cimzett ezidő alatt nem jelentkezik ujrafeladáshoz szükséges összes iratokkal, a szálli mányt a tarifában előírt álláspénzzel kell megróni pedig naponként 100 leivel, akkor, ha a vagon CFR kocsiparkjába beírt magántulajdont képez.

= **A hivatalos devizaárfolyamok.** A Romá Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a köve kezők: (Az első szám a vételt, a második az eladá jelenti): 107 százalék felárral: angol font 851.80-877.37, dollár 211.65—217.97, svájci frank 48.13-49.58, palesztinai font 852.84—878.40, egyiptor font 873.54—899.78. Devizák 38 százalékos felárra angol font 567.87—584.91, svájci frank 32.15—32.7 francia frank 3.24—3.31, márka 49—50, olasz lí 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27 (felár nélkül cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05 (felár né kül), török líra 82.92—92.

— **Bánsági gabonaárak.** A bánsági gabon piacon a takarmányárpa iránt mutatkozik érdekl dés. A piaci árak a következők: búza 750, tenge 625, zab 500 takarmányárpa 520, sörárpa 600 l százkilónként. A kamillatea kilója 70, fodorment kilója 76 lei.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGALATA

Kedden, szeptember 3-án a következő gyógy szertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Str. 10. Mai 5 szám alatt lev Blumberg gyógyszertár.

Gyárvárosban a Dacilor ucca 10 szám alatt lev Kovács dr. gyógyszertár.

Erzsébetvárosban a Ciprian Porumbescu uccá ban levő Sárga gyógyszertár.

Józsefvárosban a Preyer uccában levő Ungvár gyógyszertár.

Mehalában a Cervin gyógyszertár és Újkisodá Panajoth Ernő gyógyszertára állandó éjszakai szol gálatot tartanak.

HOTEL SZABÓ
BUDAPEST, IV. EGYETEM-UCCA 7.
Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fütés, hideg-, meleg folyóviz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

SPORTESEMÉNYEK

Elmaradtak a vasárnapi sportrendezvények

A FŐSZÖVETSÉG RENDELKEZÉSE SZERINT A VASÁRNAPRA KITŰZÖTT ÖSSZES SPORTESEMÉNYEK, — KIVÉVE A NEMZETKÖZIEKET, — ELMARADTAK.

Az Ujpest vezet a magyar nemzeti bajnokságban

A tegnapi magyar bajnoksági forduló során néhány meglepetésszerű eredmény adatott. Igy váratlanul következett be az Ujpest fölényes győzelme a Kispest felett, valamint a Beszkárt veresége a DiMÁVAG csapattól. A forduló eredményei a következők voltak:

Ujpest—Kispest 4:1 (2:0). A vezetőgól már a 3 percben esett Ádám fejesgóljával, majd a 34. percben újból Ádám eredményes. Szünet után a 31. percben Hidasi a Kispest gólját lövi, de a 36. percben Zsengellér, a 43. percben pedig Tóth rugja az Ujpest góljait.

Ferencváros—Elektromos 2:0 (1:0). A vezető gól 11-esből esik Pósa lövése nyomán.

Szünet után a 3. percben Finta átadásából Sárosi dr. 20 méteres pompás gólt lő.

WMSC—Törekvés 6:1 (1:1).

DiMÁVAG—Beszkárt 6:4 (2:3).

Szolnok—Szeged 2:2 (2:0).

Haladás — Gamma 4:2 (2:2).

Tokod—Salgótarján 1:1 (1:0).

A magyar bajnokság listavezetője az Ujpest 4 ponttal, második a WMSC 4 ponttal, harmalik a Salgótarján 3, negyedik a Ferencváros 3, ötödik a Szolnok 3, hatodik a Szeged 3 ponttal.

A német válogatott hatalmas győzelme a finnek ellen

Tegnap délután Lipcsében megtartották a két nemzet válogatott futballmérkőzését, amelynél 35 ezer néző volt jelen. A német válogatott tetszése szerint rugta a gólokat.

Sport—Foto—Optic
A legolcsóbb sportcikkek és azok javitása
A. M. Müller-nél
TIMISOARA
I., Str. Solderer 11.
Fióküzlet: IV. Bul. Berthelot 10.

Kedden este sorsolja ki a szövetség a nemzeti bajnokság mérkőzéseit. A labdarugószövetség kedden este ülést tart és ez alkalommal sorsolják ki a nemzeti bajnokság mérkőzéseit. Erre azért van szükség, mert időközben a két kolozsvári és a marosvásárhelyi csapat kivált a nemzeti bajnokságból, mig az aradi Gloria bekerült az A) osztályba és így a bajnokság új beosztása vált szükségessé.

Auer és Barátky eltávozik a Rapidból

A fővárosi vasutasklub körében az a hir járja, hogy Auer Ricsi és Barátky elhagyja egyesületét és helyettük a Rapid vezetősége a kolozsvári Victoria csapatától vesz át több játékost. Ezek a játékosok már szerepelni fognak a Rapid legközelebbi mérkőzésén.

Hiányból átigazolhatók azok a játékosok akiknek nem cserélték be igazolási könyvecskéjüket

Ismeretes, hogy a szövetség már régebben rendeletet adott ki, amelynek értelmében az egyesületek kötelesek voltak szeptember 1-ig a játékosok régi igazolási könyvecskéjét becserélni. Tekintettel arra, hogy a szövetség eme rendeletének nem minden egyesület tett eleget, az illető egyesület játékosai szabadokká váltak és azonnal átigazolhatók. Ezeket a játékosokat hivatalból a játékos irásbeli bejelentésére végzik el.

Nagyszebenben működik tovább az Universitatea

Az „Universul Sport" jelentése szerint felmerült az a terv, hogy a politikai események következtében a kolozsvári Victoria és Universitatea sportegyesületeket román területen ujjászervezik. A terv szerint az Universitatea Nagyszebenben folytatná működését.

Ami a Victoriát illeti, Bucurestiben a „Victoria barátai" elnevezésű társadalmi alakulat máris mozgalmat indított, hogy a monostori csapatot Bucurestiben szervezzék újjá.

Joe Louis megsérült. Joe Louis a néger nehézsulyu ökölvivó világbajnok legutóbb az edzésen sulyos sérülést szenvedett. Az egyik balegyenes ütésnél ökle az ellenfél homlokát találta el és Joe Louis nagy fájdalmában felkiáltott. Az orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy a világbajnok csontrepedést szenvedett a kezén.

Két csoportban bonyolitják le a B osztályos bajnokságot

A nemzeti bajnokság második osztályának eddig beosztott csoportjaiból a következő egyesületeket veszítette el a politikai események következtében a román labdarugósport: Oltul (Sepsiszentgyörgy), CFR (Kolozsvár), Törekvés (Nagyvárad), MSE (Marosvásárhely), Tricolor (Nagybánya), Olimpia CFR (Szatmár).

Az eddigi jelentések szerint a szövetség két csoportot állít fel, amelyek a következők lesznek.

I. csoport: Olimpia (Bucuresti), Turda (Bucuresti), Prahova (Ploesti), ACER (Brassó), DVA (Galati), Franco-Romana (Braila), A. S. (Constanta), Ateneul Tatarasi (Iasi). A tizedik helyre a Juventus, vagy a calarasii Tricolor—Venus.

II. csoport: TMAC, Electrica, Kinizsi, CFR (Piski), CFR (Turnu-Severin), RMTE, Minerul, Jiul, Vulturii-Textila, Metallsport (Calan).

TRÓNUSDÖNTŐ BALETTCIPŐ

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Irta: KUN-BÁN ANDRIS

70

Felugrottam és az egyik ablakhoz siettem. A vendégek közül többen követték a példámat.

Ugyanakkor azonban többen, akiken már imént észleltem az erre való hajlandóságot, kiosontak az ebédlőből. Vállat vontam és azt gondoltam:

— Hadd fussanak a gyáva nyulak.

Az ordítozó tömeg ezenközben egyre közelebb érkezett a palotához. Már kivehetők voltak az egyes kiáltások:

— Elég bajor honleányunk van, nem kell az idegen!

— Pereat Lola!

— Vesszen a spanyol légy!

— Le a boszorkánnyal, aki megbabonázta a királyt!

— Tapossuk el a piócát, amely Bajorország vérét szívja!

— Kergessük a határra Montez Lolát!

Ököllök emelkedtek a levegőbe és azokat a hozzájuk tartozó eraberek fenyegetően rázták a palota felé.

Vendégeim közül azok, akik a közelemben álltak, elsápadtak. Egyik-másik súgva tanácsolta:

— Grófnő, meneküljön!

Természetesen azért adták ezt a tanácsot, hogy maguk is meneküljenek a veszedelmesnek látszó helyzetből.

A futásnak azonban nem volt semmi értelme. Az csak növelte volna a veszélyt. Biztosra vettem, hogy a tüntetők alaposan szemmel tartják a palota valamennyi kijáratát és ha észrevennék, hogy valaki igyekszik kilopakodni, arra rávetnék magukat, véresre páholnák, esetleg darabokra tépnék.

Mégis megelégedéssel vettem tudomásul a kapus jelentését:

— Grófnő, a kaput bezártuk és belülről még a keresztvasakat is rátettük. Becsuktuk valamennyi földszinti ablak fatábláit is.

Bólintottam és arra gondoltam, hogy azok a megijedt vendégek, akik percek előtt kiosontak az ebédlőből, nem kerülhetnek az uccára és testi épségük nem forog egyelőre veszedelemben.

Mozdulatlanul áliottam továbbra is az ablaknál.

Igy aztán hamarosan észrevettek és még jobban kiáltoztak:

— Messalina!

— Semiramis!

— Lajos Lolája!

Átvillant az agyamon, hogy itt csak a lélekjelenlét segíthet.

Félig kihajoltam az ablakon, tapsoltam, majd kezeimmel integettem, hogy hallgassanak el egy pillanatra.

Ugylátszik, kiváncsiak voltak, mit akarok, mert a kolomposok elhallgattak és hallgatásra intették a többieket is.

Mikor az uccán némi csend támadt, harsány hangon lekiáltottam az ablakból:

— Mit óhajt a felséges müncheni nép?

Kiáltásom váratlanul érte a tüntetőket. Alighanem azt várták, hogy tiltakozom majd kifakadásaik ellen, esetleg visszaszidalmazom őket. Percekig tanácstalanul lökdösték egymást könyökükkel, mintha ezzel egyik kérdezgetné a másikat, hogy hát tulajdonképpen mit is akarnak.

Végre egy hórihorgas fiatalember az első sorba furakodott és válaszolt a kérdésemre:

A nép azt akarja, hogy Montez Lola távozzék Münchenből és Bajorországból, ahol minden bajnak az okozója. Károsan befolyásolja a királyt, akinek szivét elfordítja a néptől. Montez Lola nagyon sok pénzébe kerül az országnak és ezt a rengeteg pénzt mind elvonja a néptől. Azért követeli a nép Montez Lola távozását, mert csak akkor lehet megint boldog.

A nyurga szónok nyilván gondolkozott, hogy mit mondjon még. En azonban nem sok időt engedtem neki arra, hogy újabb szalmacséplésbe fogjon, hanem felhasználtam a rövid szünetet és máris feleltem neki:

— A népet tisztelem, a népet szeretem. Magam is a nép gyermeke vagyok. Ha bölcsőm nem is ringott bajor földön, de amióta itt vagyok, nemcsak tökéletesen megtanultam a német nyelvet, hanem úgy érzem, hogy a vérem is bajorrá vált. Azért higyje el a nép, nem igazak azok a vádak, amelyekkel engem illetnek. En nem vagyok a nép ellensége, hanem a nép barátja. Nem igaz, hogy a király szivét elfordítom a néptől. Inkább azon vagyok, hogy megismertessem vele a nép szükségleteit. Tagadom azt, mintha a nép bajainak én volnák az oka. Ma a világ minden országában bajok vannak. Pedig nincsen minden országban egy-egy Montez Lola. Ma az egész világ vajúdik és ez alól nem kivétel Bajorország sem. En nem szólok bele a politikába, de ha véleményemet kérdezik, akkor mindig abban az irányban igyekszem tanácsot adni, amely irányban a kivezető utat gondolom. Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy a néptől elvonom a pénzt. Igaz, hogy tekintélyes összegekhez jutok, de ez a pénz mind visszaáramlik a néphez. Gondoljátok meg, hogy házam alkalmazottai mind egytől egyig bajorok, a bajor nép gyermekei. A kereskedők és iparosok, akiknél vásárolok és megrendeléseket teszek, mind bajorok. A szegények, akik állandó támogatást és konyhámból ingyenes ebédet kapnak, mind bajorok. Ha ellensége volnék a népnek, külföldi személyzetet tartanék, külföldi kereskedőktől vásárolnák és külföldi iparosokkal dolgoztatnék. A nép érdekeire gondolok akkor is, amikor a király őfelségét arra buzdítom, hogy építkezését és a főváros szépítését folytassa, mert akkor sok munkáskéz foglalkozáshoz és számos népszáj kenyérhez jut. Biztosítalak benneteket, ha rajtam kivül a népnek nem volnának más ellenségei, akkor a nép boldog és megelégedett lenne.

Miközben beszéltem, figyeltem szavaim hatását. Éppen úgy éreztem magamat, mint amikor a színpadon táncoltam és közben fürkésztem a közönséget, hogy táncom hogyan tetszik.

Láttam, hogy ámulva, későbben pedig áhítattal hallgatták a szavaimat, a vége felé pedig már ittott helyeslés is felhangzott.

Akkor egyszerre vakmerő ötletem támadt.

Kissé hátrafordítottam a fejemet az ebédlő belsejc felé és halkan odaszóltam a mögöttem állónak:

— Kérek hamar egy pohár pezsgőt.

Mikor a kezemben volt a gyöngyöző italal telt pohár, újból kihajoltam az ablakon és hangosan, hogy odalent mindenki jól hallhassa, lekiáltottam:

— Most pedig iszom a müncheni nép egészségére, amelynek testvére vagyok!

Egyetlen hajtásra kiürítettem a poharat.

Jól számítottam. A hatás nem maradt el. Első volt a hórihargas népszónok, aki elordította magát:

— Éljen Montez Lola!

Utána, mintha egyetlen torokból jött volna, a magasba tört a tömeg kiáltása:

— Éljen Montez Lola! Éljen a nép gyermeke!

És kezdetét vette a percekig tartó szakadatlan éljenzés.

(Folytatjuk.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Manoilescu külügyminiszter:

„Biztositékot nyert Románia területe, amelyen belül uj életet lehet kezdeni"

A szavatósság nem irányul egyetlen szomszédos állam ellen sem

Szombaton este 10 órakor Mihail Manoilescu ménrök külügyminiszter beszédet tartott a rádióban. Beszéde elején hangsulyozta azt a fájdalmat, amelyet a román nemzetnek a bécsi döntés jelentett. Az én fájdalmam — ugymond — még nagyobb, mert az elkerülhetetlenség érzésével átéltem a borzalmas bécsi órákat. Ami tegnap történt, az lehetetlen volt, hogy meg ne történjék, ha tekintetbe vesszük az európai helyzet változásait.

Manoilescu arról beszélt ezután, hogy a román közvélemény nem érti, hogyan jutott ide a dolog. A salzburgi utazás után ugyan ő s később határozottabb formában Ion Gigurtu miniszterelnök célzást tett területi engedményekre. Ezt az engedményt azonban csak olyan mértékben gondolták, hogy az a lakosságcserét lehetővé tegye.

A bécsi döntés azonban egészen más alapon történt, mint ama elgondolás alapján, amelylyel aromán államférfiak annakidején visszatértek Salzburgból.

A továbbiakban Manoilescu a bécsi megbeszélésekről számolt be. Itt a román és magyar küldöttség nem is fejtette ki elgondolásait, csak arról volt szó, hogy hasznos-e a megegyezés. A birák nem engedélyezték a két román kiküldött elgondolását arról, hogy a döntés kizárólagosan a néprajzi elv alapján történjék.

Manoilescu hangsulyozta ezután, hogy Bécsben döntést kellett hozni, még pedig azonnal. Igy jutott Románia a mai tragikus helyzet elé, amelyet legfeljebb enyhiteni, de amelyen nem tud változtatni.

A külügyminiszter kifejtette ezután, hogy a helyzetnek külpolitikai téren való enyhitése abban áll, hogy a kisebbségi jogok őszinte és tényleges megbecsülésben részesüljenek. Romániában jelentős számu magyar kisebbség marad és még nagyobb számu román került Magyarországhoz. A két országnak és a köztük levő békés viszonynak érdeke, hogy mindkét kisebbséget több mint emberséges módon kezeljék, a teljes egyenlőség szellemében. E tekintetben a tengelyhatalmak a két külügyminiszter által biztositékot adtak, hogy a magyarországi román kisebbséggel való jó bánásmódot saját ügyüknek tekintik.

A külügyminiszter ezután rátért arra az ünnepélyes biztositékra, amelyet a tengelyhatalmak Romániának adtak, kihangsulyozva s szavatosság korszakos jelentőségét. Kiemelte, hogy

a kis Szlovákia esetét kivéve, a tengelyhatalmak eddig sohasem adtak ilyen szavatosságot.

Ez a kivételes eljárás mutatja, hogy a tengely előre mérlegelte, milyen végtelen áldozatot hoz Románia. Ez a szavatosság széleskörü, határozott és fenntartás nélküli, de nem irányul senki ellen sem. Célja csakis a délkeleteurópai béke fenntartása és Románia területi sérthetetlenségének biztositása. A román kormány nem gondol arra, hogy ezt a szavatosságot bármely szomszédja elleni kihivó magatartásra használja fel. A román közvélemény se adjon ilyen kihivó értelmezést ennek a szavatosságnak.

Ez a szavatosság — mondotta Manoilescu — különbözik más — a multban volt — szavatosságoktól, mert tényleges és azonnal érvénybe lép. A szavatosságot két igen hatalmas ország, adta, amelyeknek meg vannak az eszközei hatalmuk azonnali érvényesitésére, ha Románia védelméről van szó. A szavatosság konkrét értelmezése az, hogy a német hadsereg azonnal harcba lép, mihelyt román területet érintenek.

Igy biztositást nyer Romániapolitikai függetlensége és területi sérthetetlensége, aminek keretén belül új életet lehet kezdeni, hozzálátva az ország megerősitéséhez. A leszerelés, amely azonnal, a héten megkezdődik, alkalmat ad a földmüveseknek, hogy ujból megmunkálják oly régen meg nem müvelt földjeiket.

APRÓ HIRDETÉSEK

Állast keres

Állástalan gazdatisztek figyelmébe. Földmüves iskolát, mezőgazdasági főiskolát, vagy közgazdasági egyetemet végzett állástalan gazdatisztek alkalmazást nyerhetnek. Jelentkezni lehet az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület temesvári felügyelőjénél I. kerület Bulevardul Regina Maria 8. szám alatt, földszint balra. 2060

Szerény német leány, négy gimnáziumi végzettség és román, magyar nyelvtudással, nevelőnői állást keres. Cím a kiadóban. 1531

Biztosítási munkában jártas tisztviselőnő több évi gyakorlattal, állást keres. Jelige „Kötvény kiállítás". 1526

Alkalmazás

Mindenes szakácsnő éves bizonyitványokkal szeptember 1-re vagy 15-re felvétetik Str. 3 August 1. 2045

Házmesterné felvétetik, akinek a férje esetleg üzleti szolgai állást vállal, előnyben részesül. Kecskeméti I., Bul. Regele Carol II. 1538

Szűcs munkában jártas lekészitőnő felvétetik. Cím a kiadóban. 1535

Perfekt mindenes szakácsnőt jó bizonyitványnyal szeptember 15-re felvesz Deutsch dr. I., Str. Ady 2. II. em. Palace-palota. 1533

Mindenes kerestetik azonnalra, vagy 15-re I., Bulev. Regele Ferdinand 6. II. em. ajtó 14. 1528

Főzni tudó mindenes fiatal házaspárhoz azonnalra kerestetik. Oberst dr. III., Bulev. Carol 3. 1529

Lakás

Ujonnan renovált 4 szobás modern lakás azonnal kiadó. III. Str. Odobescu 42a., 6-os villamoshoz közel. 1512

Délifekvésű modern 5 szobás lakás II emeleten november 1-re kiadó. I. Bulevardul I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 1135

Lakások kiadók. 2 négyszobás és 1 egyszobás, teljesen modern. Belváros, Str. 24 Februarie 11. 1520

Kétszobás modern új ház, kerttel, nagy udvarral II. kerületben Str. Cămpina 23 sz. alatt kiadó. Hotel Savoy 71. 1540

Háromszoba és mellékhelyiségekből álló modern komfortos villalakás új épületben II. ker. Str. Abrud 5 szám alatt (Apolló mozi közelében) október 1-re kiadó. 1539

Adás-vetel

Értékes, antik hálószoba, széles ágygyal, női vagy garszonszobának is alkalmas, eladó. Cím a kiadóban. 1525

Házhely, közel a Belvároshoz, eladó. Cím a kiadóban. 1524

Kicsi használt konyha-mérleg megvételre kerestetik. Címeket ármegjelöléssel „Mérleg" jeligére a kiadóba kérem. 2078

Modern családi ház, 2 szoba, fürdőszoba, eladó. Str. Cernauti 17. (TMTE pálya mellett). 1523

Családi ház jókarban, 300 négyzetöl telekkel, kisebb sertéshízlaldával, gazdálkodásra kiválóan alkalmas, villamostól 15 percnyire eladó. Érdeklődni I., Piata Libertătii 2. II. em. ajtó 11. 1536

Használt, de jó állapotban levő vaskályhákat keresünk megvételre. Cím a kiadóban. 1534

Világmárkás Bösendorfer zongora, rövid kereszthúros, kifogástalan állapotban, úgyszintén egy pianinó kereszthúros, repeticiós szerkezetű, új, sürgősen eladó. I., Str. Turin 6. I., em. Telefon: 38—13. 1532

Jókarban lévő hálószoba, nappaliszoba,ruhaneműek és egyéb tárgyak eladók. I., Piata Libertătii 2. II. em. ajtó 11. 1537

Hirdessen a Déli Hirlap-ban

Különféle

Üzlethelyiség azonnal kiadó. II. Str. Dacilor 10. (Dr. Kovács patikánál). Telefon: 38—48. Nagy szallaggyár. 1453

Zongora bérbeadó. Cím: Mehala, Str. Matei Basarab 33. Érdeklődni délelőtt 30—36 telefonszám alatt. 1530

Tóth Juliana si-a pierdut buletinul rosu, găsitorul este rugat a-l preda la politie. 1527

Publicație

No. 769/1940.

In baza §. 51. ale Statutelor se face cunoscut membrilor Comunității izraelite de rit occidental, că contribuțiunea ejtraordinară pe anul 1940, hotărită în adunarea generală din 30. Iunie 1940. s-au stabilit de către Comisiunea de impunere. Lista censitară stă la dispoziția membrilor Comunității la Secretariat.

Eventualele apeluri se pot inainta în scris până la 12. Septemvrie 1940. inclusiv, în biroul Comunității, I., Str. Mărășești 10.

Incunoștințările individuale trimise n-au efect procedural.

Prezidiul Comunității izraerite de rit occidental Timișoara

KOSZONETNYILVANITAS

Mindazoknak, akik a szeretett férj, apa és nagyapa

EIPERT FIDÉL

elhunyta alkalmából részvétükkel fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek és utolsó üdvözletként virágot küldöttek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

EIPERT-CSALÁD

BÁILE LIPOVA - BANAT

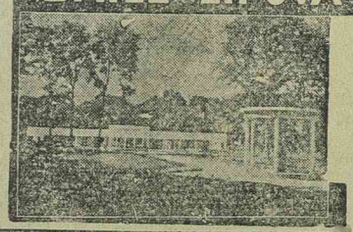

Gyógyít: érelmeszesedést, szív, vérnyomás, reuma, idegrendszer, máj és vese, vérszegény és női bajokat

Szezón: **május 1-től október 15-ig**

Tartós hullám

a legújabb módszer szerint olajjal főzve

Waltrich

fodrász

II., Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok

1—2—3—6 villamos megállójánál.

JÉGSZEKRÉNYEK

helyszűke miatt olcsón eladók

JÄGER PÉTER

vaskereskedés,

IV., Bul. Carol 58.

Nyomtatja a „HIRLAP" tipografia si editura S. I. n. c. Arad.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.